

OHJAUSRYHMÄ 7.3.2014

Läsnä: Marjo Naapi, Kaisa Helevä-Vuoti, Marjatta Karhuvaara, Aulikki Riikonen, Päivi Mäntylä-Karppinen, Anna-Kaisa Aaltonen, Eija Karimaa, Sinikka Mäkelä

1. Marja Virtanen on valittu Etelä-Savon käräjäoikeuden laamanniksi ja jää sen vuoksi pois ohjausryhmästä. Toivotettiin tervetulleeksi Pirkanmaan käräjäoikeuden uusi edustaja Sinikka Mäkelä.
Aulikki Riikonen on jäämässä eläkkeelle. Kiitettiin Aulikkia lämpimästi myönteisestä panoksesta ohjausryhmän työhön. Aulikin tilalle ohjausryhmään tulee Tuija Turpeinen.

2. Hallituksen esitys

Hallituksen esitys on käsitelty lakivaliokunnassa.

3. Yksiköiden kuulumiset

Oulun KO

- riitautuneita lapsiasioita vuonna 2013 on ollut yhteensä 120. Riitaiset lapsiasiat eivät ole lisääntyneet verrattuna vuoteen 2012.
- folloon on v. 2013 siirtynyt yhteensä 102 asiaa, joista suoralla hakemuksella on tullut vireille 30 juttua
- tänä vuonna tullut vireille 13 sovittelua
- uusia avustajia on tulossa kaksi
- Oulu on saamassa kaksi uutta sovittelutilaa ja yhden erillisneuvottelutilan. Sovittelutiloja on yht. kolme
- follo-sovittelut ovat heijastuneet riitasovitteluihin lisäten niiden määrää. Riitajutuista 20-25 % menee sovitteluun.
- pohjoisen yksiköillä (Oulu, Lappi ja Kemi-Tornio) oli joulukuussa 2013 yhteinen follo-päivä. Mukana olivat myös asiantuntija-avustajat.

Tietoja Oulun sosiaalitoimesta

- vuonna 2013 Oulun käräjäoikeudesta tuli 28 täysimittaista selvityspyyntöä, 1 pikaselvityspyyntö ja 4 lausumaa oheishuollosta. Vuonna 2010 selvityspyyntöjä tuli 36.
- Olosuhdeselvitysten käsittelyajat olivat 1.1.-31.5.2013 keskimäärin 5 kuukautta tavoitteen ollessa 4 kuukautta. Ajalla 1.8.-31.12.2013 käsittelyaika oli 4,7 kuukautta tavoitteen ollessa 4 kk. Tilanne on parantunut huomattavasti vuoden 2012 jälkeen.

Pirkanmaan käräjäoikeus

- v. 2013 folloja 72 kpl, joista 36 suoralla hakemuksella
- tänä vuonna 10 sovittelua vireille
- riitaisten lapsijuttujen määrä pysynyt ennallaan (ei sisällä follohakemuksia)

Tampereen sosiaalitoimen tietoja

- Pirkanmaan KO:lta saapuneiden pyyntöjen määrät: 2009 50, 2010 64, 2011 31, 2012 45, 2013 49 . Muista oikeuksista tulleiden selvitysten osuus on lisääntymään päin.
- Viime syksystä alkaen selvitysaika noin kahdeksan kuukautta.

Espoon käräjäoikeus

- tänä vuonna tullut vireille 12 sovittelua. Niistä 7 on tullut suoralla hakemuksella.
- riitautuneita huolto- ja tapaamisasioita oli v. 2013 214 kpl, joista siirtyi folloon 57 kpl. Niistä suoria hakemuksia 22 kpl.
- riitaiset huolto- ja tapaamisasiat eivät vuonna 2013 lisääntyneet verrattuna vuoteen 2012
- sovittelijoita on tällä hetkellä seitsemän
- hr-sovittelut ovat heijastuneet riita-asioiden sovitteluihin, jotka ovat lisääntyneet
- käräjäoikeudessa on tulossa remontti, jonka myötä saadaan myös sovittelusali

Espoon sosiaalitoimen tietoja

- selvitystilanne on edelleen hyvä. Jonoja ei ole.
- selvityspyyntöjä on v. 2013 Espoon KO:sta tullut 38 ja pikaselvityksiä 10. Lisäksi 5 lausumaa oheishuoltajuudesta. Vuonna 2013 Espoolle tuli muista käräjäoikeuksista ja muiden kuntien sosiaalitoimien virka-apupyynnöinä yhteensä 22 kpl täysimittaisia selvityspyyntöä.
- Vuonna 2010 (ennen ”Folloa”) vastaavat luvut olivat Espoosta 53 täysimittaista ja 11 pikaselvityspyyntöä ja muualta 24 kpl.
- Vuonna 2011 35 täysimittaista ja 15 pikaselvityspyyntöä, muualta 20 kpl
- Vuonna 2012 34 täysimittaista, 2 lisäselvityspyyntöä ja 4 pikaselvityspyyntöä, muualta 18 kpl

Pohjois-Karjalan KO

- vuonna 2013 vireille yhteensä 54 huoltoriitaa, joista 21 on mennyt sovitteluun. Niistä suoria hakemuksia 5.
- riitaiset huolto- ja tapaamisasiat lisääntyivät verrattuna vuoteen 2012 vain vähän (v. 2012 48 kpl, v. 2013 54 kpl). Hakemukset kaiken kaikkiaan eivät lisääntyneet, koska vuonna 2012 niitä oli 96 kpl ja vuonna 2013 94 kpl.

Pohjanmaan KO

- Vuonna 2013 vireille yhteensä 38 sovittelua eli sovitteluiden osuus huoltoriidoista korkea.
- 1.9-31.12 2012 yhteensä 18 follohakemusta , josta 3 suoraa
- 2013 yhteensä 20 follohakemusta, joista 4 suoraa

- 2014 4 hakemusta
- uusintafolloja 2 , josta toinen jo epäonnistui, koska suostumusta ei tällä kertaa tullut.
- käräjäoikeuden ja Vaasan sosiaalitoimen yhteistyöpalaverissa ilmeni, että jonot lastenvalvojalle ovat lyhentyneet merkittävästi. Käräjäoikeudessa arvellaan, että siellä saadaan paljon sopimuksia nopealla tahdilla ja tarve Folloon on sitä kautta vähentynyt.

Etelä-Karjalan KO:

- riitaantuneita huolto- ja tapaamisasioita v. 2013 oli 26, joista siirtyi folloon 9. Suoria hakemuksia oli 12
- riitaiset huolto- ja tapaamisasiat vähentyivät selvästi verrattuna vuoteen 2012, jolloin niitä oli n. 40.
- olosuhdeselvitykset ovat vähentyneet radikaalisti. Ennen pyyntöjä tuli parikymmentä vuodessa, nyt 4-6.

Kanta-Hämeen KO

- riitautuneita huolto- ja tapaamisasioita v. 2013 82 kpl ja vuonna 2012 78 kpl
- v. 2013 hr- sovitteluita yhteensä 37 kpl, joista suoria hakemuksia 21.

Kemi-Tornion KO

- riitautuneet huolto- ja tapaamisasiat vuonna 2013 50 kpl ja vuonna 2012 44 kpl
- folloja vuonna 2013 12 kpl, joista suoria hakemuksia 5.

Keski-Suomen KO

- riitautuneita huolto- ja tapaamisasioita v. 2013 oli 113 ja vuonna 2012 120 kpl
- hr-sovitteluita oli v. 2013 yhteensä 20, joista oikeudenkäynnistä siirtyneitä 12 ja suoria hakemuksia 8
- sovitteluiden osalta tahti on tasaisen rauhallista, koko ajan on vireillä folloja, mutta ruuhkaa ei ole
- käräjäoikeudessa järjestetään 26.3. sovittelukoulutuspäivä yhdessä asianajajien kanssa,

Helsingin KO

- vuonna 2013 tullut vireille 118 sovittelua, joista suoria hakemuksia 51 kpl. Vuonna 2012 sovitteluita tuli vireille 120 kpl.
- Tuomastilastojen mukaan riitaisia huolto- ja tapaamisasioita oli vuonna 2013 ollut 244 kpl, 301 kpl vuonna 2012 , 288 kpl vuonna 2011 ja 307 kpl vuonna 2010. Riitaisten juttujen määrä on siis laskeva. Jos mukaan lasketaan myös suorat follohakemukset, luvut ovat seuraavat: 252 vuonna 2011, 301 vuonna 2012 ja 244 vuonna 2013.

Hgin sosiaalitoimen tietoja

- vuonna 2013 selvityspyyntöjä tuli yhteensä 124, joista Helsingin ko:sta 94 kpl . Niistä tietopyyntöjä (pikaselvityksiä) oli 3.

- vuoden 2013 aikana jonotusaika on pidentynyt n. 6-8 kuukauteen. Tähän on vaikuttanut selvitysten määrä ja vaihtuva henkilöstötilanne. Jonoa on purettu tilaamalla selvityksiä (viime vuonna 11 selvitystä+5 tänä vuonna) Merikratos lastensuojelu Oy:ltä. Tällä hetkellä jonotusaika on n. 4-6kk.
- Hgin KO:sta tuli selvityspyyntöjä 89 vuonna 2012, 65 vuonna 2011 ja 115 vuonna 2010.
- lastenvalvojien jono on lyhentynyt 10 viikkoon ja sitä pyritään lyhentämään kuukauteen.
- perheasioiden sovitteluihin on tulossa kolme uutta sovittelijaa. Perheasioiden sovitteluun ei ole jonoa.

Eija Karimaa

- Eija korosti sitä, että prosessit pitää erottaa toisistaan. Asiakkaalle tämä on oikeusturvakysymys. Eija esitti, että tähän tulisi kiinnittää erityistä huomiota tuomareiden koulutuksessa ja paikallisissa palaverissa.

Päivi M-K

- yhdyshenkilöverkoston luominen asiantuntija-avustajille on alkamassa.

Elatusapu sovittelussa

Keskusteltiin asiasta laaditun muistion pohjalta.

4. Asiantuntija-avustajan tehtävistä ja hänen työnantajansa roolista

Edellisessä kokouksessa käydyn keskustelun perusteella muokattu muistio hyväksyttiin yhdellä muutoksella/täsmennyksellä.

- kun käräjäoikeus ja asiantuntijaorganisaatio kokoontuvat organisaatiossa, voidaan keskustella ja sopia muun muassa organisointiin liittyvien käytäntöjen toimivuudesta, mutta ei sovittelun sisällöllisiin kysymyksiin liittyvistä linjauksista.

5. Selvitys suorista hakemuksista

- koska suoria hakemuksia on alkuvuonna tullut vain vähän, selvitystä suorista hakemuksista päätettiin jatkaa.

Muut mahdolliset asiat

- jos hallituksen esitys etenee eduskunnassa toivotulla tavalla, seuraava sovittu palaveri 11.4. todennäköisesti peruutetaan. Jos lait tulevat voimaan 1.5.2014, pidetään kesäkuun alussa (alustavasti 5.6.) ohjausryhmän päättäjäistilaisuus.

OHJAUSRYHMÄ 14.11.2013/PÖYTÄKIRJA

Läsnä: Marjo Naapi, Kaisa Helevä-Vuoti, Marjatta Karhuvaara, Fredrik Träskman, Aulikki Riikonen, Päivi Saukonoja, Päivi Mäntylä-Karppinen, Anna-Kaisa Aaltonen, Eija Karimaa, Marja Virtanen

Yksiköiden kuulumiset

Espoon KO:ssa on tänä vuonna tullut vireille 46 sovittelua. Niistä 8 on tullut suoralla hakemuksella. Sovitteluiden määrä on alempi kuin v. 2012 (76) ja v.2011 (56). Yhtenä syynä voi olla se, että lastenvalvojen sopimuspalvelu toimii tällä hetkellä erittäin hyvin.

Espoon sosiaalitoimessa selvitystilanne on edelleen hyvä. Jonoja ei ole. Selvityspyyntöjä on Espoon KO:sta tullut 30 ja pikaselvityksiä 10. Muualta tulee entiseen malliin. Lastenvalvojalle pääsee normaalissa tilanteessa 2-3 viikossa ja akuutissa tilanteessa heti.

Oulun KO:ssa on tänä vuonna tullut vireille 90 sovittelua, joista 27 suoria hakemuksia. Tilanne on tällä hetkellä haasteellinen asiantuntija-avustajien osalta, sillä yksi heistä on siirtynyt toiselle paikkakunnalle. Jäljellä on kaksi avustajaa, koska varahenkilö on sairauslomalla.

Pirkanmaan KO:ssa on tänä vuonna tullut vireille 64 sovittelua. Tuntuu siltä, että sovitteluiden määrä on hieman hiipunut syksyn mittaan. Istuntoja on pidetty 63. Sopimuksia on syntynyt 31, osasopimuksia 3. 20 on palautunut oikeudenkäyntiin. Ensi viikolla on yhteispalaveri. Kolme uutta tuomaria on tulossa koulutukseen.

Eija Karimaa totesi, että asianajajille suunnattu koulutus olisi paikallaan.

Pohjois-Karjalan KO:ssa on 20.10 mennessä tullut vireille yhteensä 40 huoltoriitaa, joista 19 on mennyt sovitteluun. 29.10.pidetään tilaisuus asianajajien kanssa. Helmikuussa pidetään yhteispalaveri sosiaalitoimen kanssa lapsiasioista.

Helsingin KO:ssa on tänä vuonna tullut vireille 105 sovittelua. Sovitteluiden määrä on hieman vähentynyt syksyn mittaan. Arvio tänä vuonna tulevien sovitteluiden määrästä on 130, mikä vastaa viime vuoden määriä. Sovitteluita on ollut 4-6/kk/sovittelija. Sovitteluistunnot menevät noin 2 kk:n päähän. Sovittelijoiden määrä lisääntyy huhtikuussa yhdellä, minkä jälkeen heitä on seitsemän. Olosuhdeselvitysten ilmoitettu kesto on 9 kk, josta odotusaikaa 6 kk. Selvitysyksikössä on tapahtunut paljon henkilövaihdoksia.

Pohjanmaan KO:ssa on tänä vuonna tullut vireille 40 huoltoriitaa, joista 19 mennyt sovitteluun. Selvitysajat ovat lyhentyneet 2-3 kk:een. Aiemmin selvitysaika oli noin 1 vuosi.

Keski-Suomen KO:ssa uusia sovittelujuttuja ei ole tullut. Asiantuntijoiden kanssa on pidetty yhteispalaveri 30.10 ja keskusteltu kokemuksista ja näkemyksistä.

Lapin KO:ssa sovitteluja on ollut tasaiseen tahtiin ja tunnelma on pysynyt hyvänä. Tänä syksynä on ollut 11 sovitteluistuntoa (elo-lokakuu) ja lisäksi loppuvuodelle on tähän mennessä sovittu 5 istuntoa.

Kanta-Hämeen KO:ssa kaikkiaan vuonna 2013 toimitettuja sovitteluja (siis vuoden 2012 puolella vireille tulleet mukaan lukien) on ollut 16, joista

- lopullinen sovinto 5
- määräaikainen sopimus 6
- ei sovintoa, juttu palautettu istuntoon 5.

Vuoden 2013 puolella vireille tulleita ja toimitettuja sovitteluja on 11, joista

- lopullinen sovinto 3
- määräaikainen sopimus 4
- ei sovintoa ja juttu palautettu istuntoon 4.

Kokeilun alusta 1.9.2012 lähtien sovitteluja on ollut 23, joista

- lopullinen sovinto 7
- määräaikainen sopimus 8
- ei sovintoa, juttu palautettu istuntoon 8 (tosin 2 peruttu ennen sovittelua)

Palaute päätösseminaarista

Kirjalliset palautteet olivat erittäin myönteisiä. Ainoastaan liiallinen kiire oli haitannut seminaaria. Seminaarin aiheet ja toteutus onnistuivat hyvin. Myös kouluttajat saivat kiitosta. Pienryhmätyöskentely oli mielenkiintoista, mutta siihen olisi pitänyt varata enemmän aikaa. Nopeat vaihdot ryhmästä toiseen vaikeuttivat asioiden työstämistä ja sisäistämistä. Toisaalta työskentelylle varattu tiivis aikataulu pakotti heittäytymään aiheisiin.

Hallituksen esitys

Hallituksen esitys on annettu eduskunnalle. Seuraavaksi on lähetekeskustelu lakivaliokuntaan.

Selvitys suorista hakemuksista

Ohjausryhmä päätti toteuttaa suoria hakemuksia koskevan selvityksen. Selvitys aloitetaan 1.12.2013. Selvityksen aikana kerätään sekä määrällistä että laadullista tietoa suorista hakemuksista. Kyseessä ei ole tutkimus, vaan suuntaa antava selvitys siitä, miten paljon sovitteluita toteutetaan suorien hakemusten perusteella ja minkä laatuista nämä jutut ovat. Selvitys koskee 1.12.2013 - 14.3.2014 suoralla hakemuksella vireille tulevia sovitteluita.

Asiantuntija-avustajan työnantajan rooli tuomioistuinsovittelussa

Marjatta Karhuvaara oli tehnyt laatinnut keskustelun pohjaksi kirjoituksen niistä kysymyksistä, joita asiantuntija-avustajan ja hänen työnantajansa tulee ottaa huomioon työntekijän työskennellessä avustajana tuomioistuimessa. Keskusteltiin muistion pohjalta.

Muut mahdolliset asiat

Seuraavat kokoukset ovat 16.1., 7.3. ja 11.4.2014.

Anna-Kaisa Aaltonen, pj.

OHJAUSRYHMÄN KOKOUS 2.10.2013/PÖYTÄKIRJA

Läsnä: Marjo Naapi, Marjatta Karhuvaara, Marja Virtanen, Päivi Saukonoja, Aulikki Riikonen, Kaisa Helevä-Vuoti

1. Ohjausryhmän tehtävät ja tavoitteet

- Keskusteltiin ohjausryhmän tehtävistä ja tavoitteista.

2. Yksiköiden tilanne

Espoo

- asiat yleisesti ottaen hyvin
- on jatkettu omaa työnohjausta. 21.11. seuraava puolen päivän palaveri.
- v. 2013 tullut vireille 39 sovittelujuttua, joista 7 suoraa (joista kahteen ei saatu suostumusta). Sovitteluistuntoja on ollut 68.
- asianajajilta tullut hyvää palautetta Espoon tavasta sovittella
- lastenvalvojien sopimusmäärät ovat nousseet vuosi vuodelta
- selvitysten osalta tilanne on edelleen hyvä,
- Espoon KO:sta on tänä vuonna tullut vain 27 selvityspyyntöä. Muista kunnista niitä on tullut 16. Pikaselvityksiä on tehty 8 kpl. Näyttää siltä, että selvityspyyntöjen väheneminen on pysyvä suuntaus.
- sosiaalitoimeen tulee paljon kaksikuntaselvityksiä, joissa toista työntekijää on vaikea saada, jolloin selvityksen aloittaminen viivästyy.

Pirkanmaa

- sovitteluita on tullut v.2013 vireille 56. Istuntoja on ollut 58. Istuntoja on saatu hyvin sovituksi. Follosihteeri tässä suhteessa avainasemassa.
- huoltoriidat ovat lisääntyneet. V. 2013 tähän mennessä 131 ja 174 koko vuonna 2012
- selvitysaika on venähtänyt 6 kuukaudesta 8 kk:een. Yksi syy ajan pidentymiseen saattaa olla se, että kun jono vähenee, sosiaalitoimessa tehdään siitä pikaisia johtopäätöksiä ja vähennetään väkeä. Siitä seuraa taas jonojen kasvu. Jono lastenvalvojille on 3 kk
- paljon oheishuoltohakemuksia
- huoltoriitatuomareita on 8 ja folloituomareita 5
- hyvä yhteistyö tuomareiden ja asiantuntijoiden välillä jatkuu
- oli tilaisuus asianajajien kanssa sovittelusta.
- elatusapuasiat sopivat sovitteluun erityisen hyvin

Helsinki

- v. 2013 tullut 95 sovittelua vireille. Näistä 39 suoraa.
- tilanne kunnossa ja tunnelmat hyvät. Yhteistyö asiantuntijoiden kanssa sujuu loistavasti.
- asiantuntijoiden kanssa pidetään yhteispalaveri 4 x vuodessa.
- folloituomareita on nyt 6 ja keväällä 7
- selvitystyön kesto on 9 kk. Sosiaalitoimi on alkanut käyttää ostopalvelua (Merikratos Oy)

Pohjois-Karjala

- tilanne ennallaan
- tunnelma innostunut ja hyvä

- lastenvalvojille ei jonoa
- selvitystyö kestää noin 3 kk

Oulu

- tilanne edelleen ihan hyvä
- v. 2013 sovitteluita vireille 74, joista suoria 23
- huoltoriitoja vireille 89. Siten folloon siirtyy yli 50 % jutuista.
- joulukuussa tulossa Lapin, Kemi-Tornion ja Oulun käräjäoikeuksien yhteinen sovittelupalaveri. Myös asiantuntijat tulevat mukaan.
- ongelmana ja riskinä on se, että asiantuntija-avustajista on yksi ollut pitkällä sairauslomalla, toisellakin on ollut sairauslomia ja kolmas on siirtymässä toiseen kunnan perheneuvolaan.

3. Hallituksen esityksen kuulumiset

- lausuntoyhteenveto julkaistu
- infokierrokset uusissa yksiköissä käynnistyneet.

4. Päätösseminaari

- ministerin puh.vuoro on varmistunut
- muutoinkin seminaari näyttää olevan paketissa

5. Yhteistyö tuomareiden ja asiantuntija-avustajien välillä

Yhteiset palaverit ennen istunnon alkua

- kaikissa käräjäoikeuksissa pidetään yhteinen palaveri ennen istunnon alkua tai ainakin istunnon aikana.

Jälkipuinnit

- Espoossa käydään jokaisen sovittelun jälkeen keskustelu siitä, mitä istunnossa tapahtui. Keskustelu antaa ajattelun eväitä ja syntyneitä ajatuksia viedään yhteispalaveriin puitavaksi.
- Oulussa jälkikeskustelu käydään (10-15 min).
- Pirkanmaalla käydään sovittelun jälkeen yhteinen keskustelu.
- myös Helsingissä käydään jälkikeskustelu. Se koetaan tärkeäksi.
- myös Pohjois-Karjalassa käydään itsestään selvästi jälkikeskustelu.

6. Asiantuntija-avustajien ja heidän työnantajaorganisaatioidensa keskinäinen yhteistyö

- koska toiminta tapahtuu tuomioistuimessa, joudutaan sosiaalitoimessa pohtimaan sitä, mikä on työnantajan rooli suhteessa asiantuntijoihin ja mikä on työnantajan vastuu.

7. Sovittiin, että vielä kokeilun aikana yritetään järjestää kokeilukäräjäoikeuksille suunnattu selvitys suorien hakemusten lukumääristä, juttujen laadusta ym.

8. Keskusteltiin mahdollisuudesta esittää asiantuntija-avustajan saamista myös

huoltoriitaoikeudenkäynteihin. Todettiin, että esitys edellyttäisi lakimuutoksia ja syvällistä pohdintaa. Norjassa tällaisesta mallista on saatu ristiriitaisia tuloksia. Ohjausryhmällä ei ole lyhyen toimikautensa puitteissa mahdollisuutta alkaa selvittää asiaa, vaan sitä varten tarvitaan erillinen hanke. Lisäksi todettiin, ettei tällaisen esityksen tekeminen kuulu ohjausryhmän toimeksiannon piiriin.

9. Vaasan hovioikeuden päätös nro 962, 4.9.2013.

- keskusteltiin.

10. Isät lasten asialla ry oli ottanut yhteyttä ja ilmoittanut, että yhdistys haluaa tulla kuulluksi ohjausryhmässä. Yhdistystä on kehoitettu esittämään pyyntönsä sähköpostilla kirjallisesti. Yhdistys ei ole lähettänyt pyyntöä.

9. Muut mahdolliset asiat

- Pohjois-Karjalan kärjäoikeuden follovastuutuomari vaihtuu keväällä. Aulikki on jäämässä eläkkeelle ja hänen tilalleen tulee Tuija Turpeinen.
- seuraava kokous on sovittu 14.11.
- 4.12. sovittu kokous peruuntuu
- alustavasti keskusteltiin siitä, pidetäänkö vielä kokous 17.12. Asiaan palataan sähköpostitse.

Anna-Kaisa Aaltonen, pj.

OHJAUSRYHMÄN KOKOUS 29.8.2013/PÖYTÄKIRJA

Läsnä: Marjo Naapi, Kaisa Helevä-Vuoti, Päivi Saukonoja, Eija Karimaa, Aulikki Riikonen, Päivi Mäntylä-Karppinen, Fredrik Träskman

1. Projektin vaihe ja hallituksen esitykseen tullut lausuntopalaute

HE menossa eduskuntaan syksyn aikana. Lausuntopalaute oli valtaosin myönteistä.

2. Yksiköiden kuulumiset

Oulu

- v. 2013 on tullut vireille 67 sovittelua, joista 22 suoralla hakemuksella.
- istuntoja on v. 2013 ollut 88
- huoltoriitoja tulee noin 130/vuosi, joten follojen osuus kaikista on edelleen suuri.
- tuomarit follopäivystävät aina yhden viikon kerrallaan. Tuomareiden follo-kalenterin päivät on käytetty tehokkaasti. Vain 8 päivää jäänyt käyttämättä.
- asiantuntijoista kaksi on ollut sairauslomalla ja siten vain kaksi käytettävissä. Istunnot on kuitenkin saatu hoidettua ajallaan. Jonkin verran jouduttu ottamaan ylimääräisiä päiviä.
- follosihtööri on erittäin pätevä. Hän hoitaa follo-kalenterin ja seuraa sitä koko ajan. Hän hälyttää, jos päivät alkavat käydä vähiin.
- yksi uusi asiantuntija tulossa koulutukseen
- kaiken kaikkiaan asiat sujuvat hyvin

Espoo

Tilanne 31.7.2013

Vireille	36
Sovittelu aloitettu	30
Ei aloitettu (ei suostumusta)	6
Asiat, joissa järjestetty istuntoja	26
Odottaa ensimmäistä istuntoa	4
Asiat, joissa sovintoja	23
Määräaikainen sovinto, kesken	15
Sovinto, asia ratkaistu	7
Ei sovintoa, sovittelua jatketaan	1
Ei sovintoa, sovittelu päättyy	3
Kesken	20

SOVITTELUISTUNNOT

Järjestetty	32
Sovintoja	27
Määräaikainen sovinto	20
Lopullinen sovinto	7
Ei sovintoa, sovittelua jatketaan	2
Ei sovintoa, sovittelu päättyy	3

- sovitteluita tullut samaan tahtiin kuin edellisenäkin vuonna.
- follosihteeri on loistava ja pitää huolta, että tiedonkeruu pysyy ajan tasalla.
- käytössä on viikon varoaika eli ellei asiantuntijalle ole sovittu sovittelu päivää ennen sitä, hän voi käyttää varatun päivän perustyyöhönsä.
- tuomarit varaavat 1 päivän viikossa sovitteluille. Sihteeri sopii istuntopäivän niin nopeasti kuin mahdollista, mikä johtaa siihen, että sovittelut eivät jakaudu tasan tuomareiden kesken.
- ovat aloittaneet omaehtoisen työnohjauksen eli puolenpäivän mittaiset yhteispalaverit, jossa käsitellään sovittuja aiheita.

Espoon sosiaalitoimessa olosuhdeselvitystyöhön ei edelleenkään ole jonoa. Vireille tänä vuonna on tullut Espoon KO:sta 25 varsinaista ja 7 pikaselvitystä. Lisäksi kaksi oheishuoltajalausumaa. Muista kunnista on tullut 11 selvityspyntöä.

Helsinki

- v. 2013 tullut vireille 77 sovittelua, joista 35 suoralla hakemuksella
- tänä vuonna pidetty 90 istuntoa
- 1.9. otetaan käyttöön päivystyskalenteri. Kullekin tuomarille on kalenteriin varattu kaksi sovittelupäivää kuukaudessa.
- folloituomareita on viisi
- follosihteeriä ei ole, vaan jokaisen tuomarin oma sihteeri hoitaa istuntojen sopimisen.
- folloa pidetään hyvänä vaihtoehtona oikeudenkäynnille
- tuomarit toivovat koulutusta monikulttuurisuudesta

Pohjanmaa

- tänä vuonna vireille 14 sovittelua, joista kaksi suoraa
- 5 määräaikaista sopimusta. Näistä yksi ei toiminut.
- yhdestä sovittelusta valitettu hoviin.
- huoltoriitoja on 30-35/vuosi, joten sovitteluiden osuus on lähes puolet
- Vaasan hovioikeuspiirissä pidettiin neuvottelupäivät, joissa follo oli yksi aihe.
- tuomareiden ja asiantuntijoiden välillä vallitsee hyvä yhteishenki
- suurin ongelma on istuntojen sopiminen. Vie aikaa.
- asiantuntijat ovat kertoneet, että follo ei vaikuta heidän perustyyöhönsä. Tästä huolimatta he ovat saaneet riittävästi kokemusta sovitteluista.

Eija Karimaa/asianajajat

- sovittelun toimivuus riippuu paljon siitä, kuka on sovittelija ja asiantuntija
- jotkut, erityisesti muutamat sosiaalityöntekijät, ovat liian suorasanaisia ja ilmaisevat käsityksensä siitä, miten asia pitäisi ratkaista
- osapuolet ovat kokeneet hyvänä sen, että asiantuntija kertoo lapsen kehityksestä ym. yleisellä tasolla.
- yhteistyö asianajajien ja tuomareiden välillä on sujunut hyvin
- osalla asiakkaita on epärealistisia odotuksia sovittelun suhteen.
- asianajajan tehtävä on valmentaa asiakas sovitteluun.
- jos oikeuteen tulee yksipuolinen huolto- ja tapaamishakemus ja asia siirretään sovitteluun ilman, että toiselta osapuolelta pyydetään vastausta hakemukseen, osapuoli on saattanut kokea, ettei menettely ole ollut tasapuolista. Todettiin, että toiselta osapuolelta olisi hyvä aina tiedustella haluaako hän lausua kirjallisesti ennen sovittelua.

Pohjois-Karjala

- huolto- ja tapaamishakemuksia on tullut viime vuotta enemmän (64). Näistä 19 on riitautunut. Näistä 14 on siirtynyt sovitteluun. Lisäksi tullut kolme suoraa hakemusta. Kuusi on palannut oikeudenkäyntiin, viisi on kesken.
- päivystyskalenteria ei ole tuomareilla käytössä, vaan päivät sovitaan asiantuntijoiden aikataulujen mukaan.
- sovittelijoiden määrä on käytännössä vähentynyt, sillä yksi on puolieläkkeellä ja toinen käytännössä OM:n hommissa.

Pirkanmaa

- v. 2013 vireille 49, joihin sisältyvät suoralla sovitteluhakemuksella saapuneet ja vireillä olleista jutuista folloon siirretyt

Folloja aloitettu 42

Ei aloitettuja 5 (suoralla sovitteluhakemuksella tulleet)

Tiedustelussa, aloitetaanko sovittelu 2

Folloistuntoja järjestetty 1.1. - 16.8. yhteensä 50 kertaa

Jo sovittuja, tulevia folloistuntoja 8

Em. istunnot sisältävät myös jatkettut sovittelut

1.1. jälkeen sovittuja juttuja

- kokonaan 26

- osittain 3

Kokeilu-/määräaikaisia sopimuksia tehty 1.1. jälkeen sovitteluissa yhteensä 11.

Palautunut sovittelusta 13

Lapin KO

Pääosin kokemukset follosta ovat olleet myönteisiä. Tänä vuonna on tullut vireille 14 folloa.

Etelä-Karjala

- 1.9. alkaen uusi vastuutuomari on Hannu Rantalainen.
- Folloja tuli 1.9.-31.12. 2012 5 kpl, joista 3 päättyi sovintoon, yksi jäi sillensä hakemuksen peruutuksen vuoksi ja yhdessä ei päästy sovintoon
- Vuonna 2013 Folloja on tullut 15, joista
  - Lappeenrannan jutut (9): 5 sovintoa, 2 ei, 2 vireillä
  - Imatra (6): 2 sovintoa, 2 ei, 2 vireillä

Kemi-Tornio

- 9 folloa, joista 6 sovittu, 1 määräaikainen sopimus, kaksi jatkuu riitana.

Keski-Suomi

- tänä vuonna kahdeksan uutta folloa, josta useimmat suoralla hakemuksella
- sovinto kolmessa, yksi palasi oikeudenkäyntiin ja neljä odottaa käsittelyä

3. Projektin lopetusseminaari 10.-11.10.2013

4. Suorat sovitteluhakemukset

Keskusteltiin suorien hakemusten määrästä ja laadusta. Helsingissä tullut paljon suoria hakemuksia, muualla ei tavanomaista enempää. Jos yksiköissä ollaan huolissaan tilanteesta, niissä voidaan järjestää myös omaa seurantaa. Määrän lisäksi tulisi kiinnittää huomiota juttujen laatuun ja siihen, mitä kautta ne ovat ohjautuneet sovitteluun.

5. Uusintakäsittelyt sovitelluissa jutuissa

Todettiin, että tiedossa olevia uusintakäsittelyitä on vähän. Niissä on ollut kyse joko aiemman sopimuksen pienestä viilauksesta tai olosuhteiden muutoksesta. Uusintakäsittelyt eivät näytä ainakaan tässä vaiheessa muodostavan ongelmaa. Asiaan palataan tarpeen mukaan.

6. Lakimiesavustajan osallistuminen sovitteluun

- osa asianajajista on kokenut selvitysvaiheen pitkäksi ja turhauttavaksi. Tämä suhtautuminen on vähentynyt sovittelumenettelyn vakiintumisen myötä. Siihen voidaan vaikuttaa koulutuksella, joka avaa asianajajille sovittelun rakenteen merkityksen.
- Oulussa ei ole missään vaiheessa ollut ongelmia asianajajien kanssa. Syynä lienee paikallinen vahva sovittelukulttuuri.
- tuomari voi ottaa yhteyttä sellaiseen lakimieheen, jonka ei tiedä aiemmin osallistuneen sovitteluun ja kertoa hänelle menettelyn pääpiirteet.
- asiakas voi tulla sovitteluun myös ilman avustajaa, vaikka hänellä on avustaja. Se on aina asiakkaan oma ratkaisu.

7. Jos kokeilusopimus ei toimi

- yritettävä sopia uusi sovittelupäivä.
- määräaikaisen sopimuksen voimassaoloaika on olennainen ja siihen pitää aina kiinnittää huomiota, kun tehdään väliaikaista sopimusta.

8. Selvityspyynnön suhde sovitteluun

- ei kahta prosessia yhtä aikaa

9. Vanhempien ohjaaminen sovittelussa muihin palveluihin

- pyritään laatimaan perusinfo, josta selviävät tärkeimmät paikalliset eropalvelut. Sen avulla voi antaa asiakkaille tarpeellista tietoa saatavilla olevista palveluista.

10. Määräaikaisten sopimusten ilmoittaminen väestörekisteriin

- asian palataan myöhemmin

11. Keskusteltiin siitä, miten tulee toimia, jos asiakas antaa negatiivista palautetta työparille katsoen esim. että työntekijät tai toinen heistä on puolueellinen.

- on hyvä pitää erilliskeskustelu ja ottaa asiakkaan kokemus puheeksi
- pitäisi tiedustella, katsooko asiakas voivansa jatkaa sovittelua. Voi ehdottaa myös sovittelijan vaihtamista.
- pitää myös rehellisesti miettiä, onko antanut aiheita asiakkaan kokemukseen
- palautteesta ei pidä loukkaantua

12. Muut mahdolliset asiat

- on alustavasti keskusteltu yhteisestä koulutuksesta asianajajaliiton kanssa

Anna-Kaisa Aaltonen, pj..

OHJAUSRYHMÄN KOKOUS 17.6. 2013

Läsnä: Marjatta Karhuvaara, Maija Auvinen, Marjo Naapi, Kaisa Helevä-Vuoti, Aulikki Riikonen, Marja Virtanen, Anna-Kaisa Aaltonen

1. Yksiköiden kuulumisia

Oulussa tullut v. 2013 vireille 50 sovittelujuttua. Näistä 17 suoraa hakemusta. Sovittelutoiminta sujuu hyvin.

Espoossa tullut v. 2013 vireille 31 sovittelujuttua. Näistä 5 suoraa hakemusta. Sovittelutoiminta sujuu hyvin.

Pohjois-Karjalassa tullut v. 2013 vireille 8 sovittelujuttua. Näistä 2 suoraa hakemusta. Kaiken kaikkiaan huoltoasioita on tullut vireille 39 kpl, joista on riitautunut 13. Sovitteluiden osuus riitautuneista jutuista suuri. Tunnelma edelleen erittäin hyvä.

Pirkanmaalla sovitteluita on tullut vireille tasaiseen tahtiin. Tarkkoja lukuja ei saatu osastolla sattuneen vesivahingon vuoksi. Myös suoria hakemuksia on tullut. Niistä osa asianajajien tekemiä siten, että hakemuksessa pyydetään ensisijaisesti sovittelua. Tällöin sovittelu on selkeästi vaihtoehto oikeudenkäynnille eikä siten KO:n resurssien kannalta ongelma.

27.5. Tampereella oli yhteispalaveri. Tunnelma edelleen hyvä ja sovitteluun oltiin tyytyväisiä. Istuntoja on saatu sovittua hyvin. Sovittelutuomareita on nyt 5 ja kolme tulossa koulutukseen.

2. Mahdollisuus tuomiopiiriin rajojen ylittämiseen asiantuntijapalveluiden käyttämisessä

Lapin KO:ssa olisi yhdessä sovittelussa ollut tarve käyttää jonkun toisen KO:n asiantuntija-avustajaa, koska omat asiantuntija-avustajat olivat samasta työpaikasta kuin toinen vanhempi. Tämä ei kuitenkaan onnistunut aikataulullisesti. Lisäksi Lapin KO suhtautui torjuvasti toisesta tuomiopiiristä tulevan asiantuntija-avustajan matkakulujen ja päivärahan maksamiseen.

Todettiin, että mikäli menettely vakinaistetaan HE-luonnoksen mukaisena, asiantuntija-avun järjestäminen tulee kuulumaan kuntien vastuulle. Ohjausryhmän käsityksen mukaan järjestämisvastuussa olevan kunnan asia on sopia esim. toisen kunnan kanssa siitä, mistä saadaan asiantuntija silloin, jos KO:n kaikki asiantuntijat ovat esimerkiksi esteellisiä.

3. Asiantuntija-avustajien esteellisyys.

- määräytyy samoin kuin tuomarin esteellisyys (RiitSovL 14 §)

4. Osapuolten oikeus pyytää tiettyä sovittelijaa

- tuomioistuimen harkinnassa, suostutaanko pyyntöön

5. Kokeilusopimusten pituus

- Kanta-Hämeessä on yhdessä sovittelussa tehty kahden vuoden kokeilusopimus. Sopimuksen johdosta oli herännyt kysymys siitä, pitääkö väestörekisteriin tehdä ilmoitus lapsen asuinpaikasta.
- ohjausryhmän kannan mukaan kokeilusopimuksen tulee yleensä olla enintään muutaman kuukauden mittainen. Pisimmillään määräaikainen sopimus saisi olla enintään yhden vuoden mittainen. Näin pitkän kokeilusopimuksen tulee kuitenkin olla poikkeuksellista ja se edellyttää erityistä syytä. Syytä pitkiin kokeilusopimuksiin voivat olla esim. kesälomat, toisen vanhemman määräaikainen ulkomaan oleskelu tai joku tulevaisuudessa tapahtuva, tiedossa oleva muutos vanhempien tai lapsen elämässä. Pitkän koesopimuksen perusteena ei saa olla se, että vanhemmat eivät kykene tekemään ratkaisua, vaan haluavat roikuttaa asiaa avonaisena.
- yksimielisesti todettiin, että kahden vuoden koesopimus on liian pitkä. Tuomioistuimet eivät voi pitää juttuja vireillä vuosikausia. Kahdessa vuodessa eroperheen elämä vakiintuu jo niin, että väestörekisterimerkintä on tehtävä. Monien palveluiden saatavuus edellyttää virallista tietoa siitä, missä lapsi asuu.
- pitkäaikaiset kokeilusopimukset aiheuttavat tarpeen väestörekisteri-ilmoituksen tekemiselle, koska virallinen asuinpaikka määrittää lapsen päivähoidon, koulun, terveydenhuollon ym. Sovittiin, että asiaa selvitetään tarkemmin seuraavaan palaveriin.
- jotkut tilanteet voivat edellyttää useita lyhytaikaisia koesopimuksia. Tällainen tilanne on esim. tapaamisten rakentaminen pienten lasten kohdalla, varsinkin jos tapaamiset aloitetaan tuetusti ja vähitellen laajennetaan normaaleiksi.

6. Päätösseminaari 10.-11.10.2013

- käytiin seminaarin ohjelma läpi.

7. Valmistautuminen uuden menettelyn vakinaistamiseen

- kokeilua joudutaan jatkamaan ainakin 1.5.2014 saakka
- mukana olevien sosiaalitoimien kanssa joudutaan tekemään jatkosopimukset. OM ottaa asiassa yhteyttä sosiaalitoimiin mahdollisimman pian.
- OM järjestää syksyn aikana uusille yksiköille paikkakuntaakohtaiset informaatiotilaisuudet
- uusille alkaa koulutusohjelma marraskuussa 2013. vanhoissa yksiköissä tulisi nyt miettiä, onko niissä uutta koulutustarvetta, jotta koulutettavat pääsevät mukaan tulevalle koulutuskierrokselle.

8. Ohjausryhmän työskentelystä

- keskusteltiin ohjausryhmän tehtävistä..
- Maija Auvinen ilmoitti jääneensä eläkkeelle ja eronneensa sen myötä Asianajajaliiton jäsenyydestä. Tämän vuoksi hän katsoi, ettei voi enää edustaa Asianajajaliittoa ohjausryhmässä. Sovittiin, että Maija jatkaa jäsenenä, kunnes hänen tilalleen saadaan uusi edustaja.

9. Tulevat palaverit

- 29.8. klo 9 (Marjatta ja Marjo eivät pääse paikalle)
- 2.10. klo 9
- 14.11. klo 9
- 4.12. klo 9 (Marjo ei pääse paikalle)

10. Muut mahdolliset asiat

Käräjäoikeuksien tilastointitarpeet

- Tuomakseen tulisi saada erillinen tieto sovitteluistunnon pitämisestä. Tällä hetkellä vaihtoehdot ovat valmisteluistunto tai pääkäsittely.

Vastuukysymyksiä

- jatkettiin edellisessä palaverissa aloitettua keskustelua siitä, millä taholla on vastuu, jos sovittelussa aiheutuu asiantuntijoiden toiminnasta tai heille itselleen korvattavaa vahinkoa.

Sovittelun jälkeen uudelleen käsitellyt jutut

- pidettiin selvänä, että jonkin verran juttuja tulee aina uudelleen käsiteltäväksi. Osa uusintajutuista on sellaisia, joissa uudelleen käsittelyyn on perusteltu syy eli esim. olosuhteiden muuttuminen. Osa on sellaisia, joissa vanhemmat ovat riitautuneet uudelleen. Ohjausryhmän jäsenten käsityksen ja arvion mukaan uusintariitoja on tullut hyvin vähän.

Anna-Kaisa Aaltonen, pj.

PÖYTÄKIRJA OHJAUSRYHMÄN KOKOUKSESTA 24.5.2013

1. Keskusteltiin loppuraportista

- raportti lähetetään tiedoksi kaikille kokeiluun osallistujille
- raporttia käsitellään paikallisesti yksiköiden omissa palaverissa
- raporttia markkinoidaan myös sidosryhmille, muun muassa asianajajille
- asiantuntija-avustajat voivat esitellä sitä omissa organisaatioissaan
- loppuraporttia tulisi hyödyntää sovittelutyön kehittämisessä
- raportin avulla voidaan edistää yhtenäisten käytäntöjen syntymistä ja vakiintumista eri paikkakunnilla.

2. Yksiköiden tilanne

Espoo

- v. 2013 tullut vireille 28 sovittelua
- Espoossa seurataan juttutilannetta edelleen omalla ajantasaisella seurantalistalla
- Espoossa päätetty aloittaa ”omaehtoinen” työnhalaus eli puolen päivän yhteispalaverit, joissa käsitellään sovitteluun liittyviä keskeisiä teemoja. Nyt on sovittu neljä tällaista palaveria.
- sosiaalitoimeen on tullut tänä vuonna 19 selvityspyyntöä + 6 pikaselvityspyyntöä. Tilanne edelleen hyvä, selvityksiin ei jonoa.
- yritetään saada asiantuntija-avustajan perheneuvolasta, jonka johto suhtautuu asiaan erittäin myönteisesti.

Oulu

- v. 2013 tullut vireille 47 sovittelua. Joudutaan varaamaan lisää sovittelupäiviä. Pyritään kuitenkin siihen, ettei päivystysviikolla tuomarilla on max 3 sovitteluistuntoa.

Lappi

- tänä vuonna saavutettu kaksi kokonaissopimusta ja neljä määräaikaista sopimusta. Neljä on palautunut oikeudenkäyntiin. Kolme on peruuntunut, mikä on johtunut sairastumisista tms. ja perutut istunnot on siirretty myöhäisempään ajankohtaan.
- Sovittelut ovat jatkuneet hyvässä hengessä asiantuntija-avustajien kanssa.

Kemi-Tornio

- kaikkiaan on ollut 7 follo-sovittelua, joista 4 on sovittu ja yhdessä on tehty väliaikainen sopimus. Käsitely jatkuu syyskuussa. Kaksi sovittelua on rauennut ja jatkunut normaaliriitana. Toisessa sovittelussa osapuoli perui suostumuksensa sovitteluun ja toisessa osapuoli ilmoitti tehneensä lastensuojeluilmoituksen. Sovittelija ja asiantuntija-avustaja katsoivat, ettei sovittelun jatkamiselle on perusteita.
- sovittelut ovat sujuneet erinomaisesti, samoin sovittelijan ja asiantuntija-avustajan yhteistyö.

Kanta-Häme

- kaksi uutta juttua sovitteluun maaliskuun tilanteen jälkeen.
- Vuonna 2013 viidessä jutussa on tehty määräaikainen kokeilusopimus. Yhdessä on tehty osittain määräaikainen kokeilusopimus ja osittain lopullinen toistaiseksi voimassa oleva

sovinto. Yhdessä sovittelussa ei päästy sovintoon, vaan sovittelu lopetettiin. Yhdessä sovittelussa hakija ei tullut sairauteen vedoten sovitteluun, eikä toimittanut lääkärintodistusta laillisesta esteestä. Kun hän oli tehnyt tätä jo ennen sovittelua asian valmisteluvaiheessa, sovittelu lopetettiin.

- Kaikkiaan vireille tulleita sovitteluita syyskuun alusta 2012 lukien on ollut 17. Määräaikaisia sopimuksia on tehty 9, joista yksi määräaikainen osasovinto niin, että elatusapua koskeva osa palautettiin istutokäsittelyyn. Yhdessä jutussa yksi pieni osasovinto ja pääosin asia siirrettiin istutokäsittelyyn (jossa syntyi sovinnollinen ratkaisu). Yhdessä jutussa sovittelu päätettiin lopettaa ennen sovittelun aloittamista, yhdessä jutussa ei päästy sovintoon, ja yhdessä hakija ei tullut sovitteluun ja juttu palautettiin istuntoon. Kahdessa asiassa on saatu lopullinen sovinto. Kahdessa asiassa sovittelu on vasta edessä.
- yhteistyö asiantuntijajäsenten kanssa sujunut erittäin hyvin.

Pirkanmaan käräjäoikeus

- 1.1. - 20.5.2013 folloasioita vireille 33
- sovitteluita aloitettu 29
- suoralla sovitteluhakemuksella tulleista kolmea ei aloitettu
- istuntoja järjestetty yhteensä 33 kertaa. Jo sovittuja, tulevia folloistuntoja 12. Em. istunnot sisältävät myös jatkettut sovittelut.
- 1.1. jälkeen sovittuja juttuja, kokonaan 17, osittain 2
- kokeilusopimuksia tehty 1.1. jälkeen 8 kpl
- oikeudenkäyntiin on palautunut 5
- viime vuonna tuomareille siirtyneitä riitaisia lapsiasioita tuli huhtikuun loppuun mennessä 52 ja tänä vuonna samaan aikaan 56 juttua.

Etelä-Karjala

- Yhteistyö asiantuntijoiden kanssa on sujunut hyvin. Asiantuntijajäseniä on neljä ja heillä on selkeä vuorolista, jonka he keskenään ovat sopineet. Esteellisyydet eivät ole tulleet ongelmaksi.
- sovitteluistunnossa käsiteltyjä juttuja on ollut yhdeksän, joista neljä päättynyt sopimukseen, neljä määräaikaiseen sopimukseen ja yksi palautunut oikeudenkäyntiin. Kolme sovittelua on odottamassa vuoroaan.
- yksi suora hakemus on tullut, mutta toinen osapuoli ei suostunut.
- elokuussa tulossa palaveri asiantuntijoiden kanssa, jossa tarkoitus on jakaa kokemuksia.

Keski-Suomi

- kaikkiaan tähän mennessä tullut 12 juttua.
- yhteistyö sujuu asiantuntija-avustajien kanssa hyvin.
- viime viikolla pidettiin keskustelu asianajajien ym. lakimiesten kanssa. Follo sai kehuja vastaanoton. Lakimiesavustajat kertoivat hyvistä kokemuksistaan.

Helsinki

- v. 2013 tullut vireille 52 sovittelua

Koska aika loppui kesken, sovittiin, että yksiköiden tilanteiden läpikäyntiä jatketaan seuraavassa palaverissa.

3. Kokeilun lopetusseminaari lokakuussa 2013

- ei ehditty keskustella, mutta tältä osin jatketaan kesäkuussa. Entiset tiedot ajankohdasta pitävät edelleen paikkansa.

4. Kokeilun jatkaminen
  - keskustelu vasta kesäkuussa
5. Tiedon kulku ohjausryhmän jäseniltä muille kokeiluun osallistuville
  - palautettiin mieleen, että ohjausryhmän jäsenten tulisi tiedottaa ohjausryhmässä käydyistä keskusteluista oman yksikkönsä tuomareille sekä asiantuntijoille
6. Muut mahdolliset asiat

Seurannan lopettaminen

Sovittiin, että oikeusministeriön sähköinen seuranta lopetetaan.

Sovittelun rajat

Käytiin keskustelua siitä, miten pitkälle pitää ja voidaan mennä sovittelussa pyrkimyksissä auttaa vanhempia pääsemään sovintoon.

Lapsen asumisen jakaminen

- palautettiin mieleen, että vahvistettavassa sovinnossa tulee selkeästi erottaa toisistaan lapsen asuminen ja tapaamisoikeus siinäkin tapauksessa, että lapsi tosiasiallisesti asuu puolet ajastaan kummankin vanhemman luona. Lapsen asumista ei voida lain mukaan jakaa, vaikka vanhemmat niin haluaisivatkin sopia.

Seuraavat palaverit

- seuraava kokous on 17.6. klo 10
- sen jälkeen seuraava kokous on 29.8. klo 9

Anna-Kaisa Aaltonen, pj.

OHJAUSRYHMÄN KOKOUS 18.3.2013/PÖYTÄKIRJA

Läsnä: Maija Auvinen, Kaisa Helevä-Vuoti, Päivi Mäntylä-Karppinen, Marjatta Karhuvaara ja Anna-Kaisa Aaltonen

1. Yksiköiden tilanne

Oulu

- v. 2013 sovitteluita tullut vireille 30, joista 7 suoralla hakemuksella

Espoo

- v. 2013 sovitteluita tullut vireille 15. Kolmessa tullut lopullinen sovinto, osassa sovittu jatkokäsittely, osa vasta menossa istuntoon.
- yhteispalaveri tulossa 8.5.
- selvityspyyntöjä sosiaalitoimeen on tullut 11.

Pohjois-Karjala

- v. 2013 sovitteluita tullut vireille 6

Pohjanmaa

- v. 2013 sovitteluita tullut vireille 7 sovittelua
- ollut yhteistapaaminen Vaasan sosiaalitoimen kanssa lapsiasioista yleensä. Olosuhdeselvitysten käsittelyaika on vähentynyt noin vuodesta 4 kuukauteen.
- hovioikeuspiirin tapaamisessa toukokuussa yhtenä teemana huoltoriitojen sovittelu

Pirkanmaa

- v. 2013 sovitteluita tullut vireille 18
- tänä vuonna saatu tehdyksi 8 lopullista sopimusta ja 3 määräaikaista
- 2 juttua palautunut oikeudenkäyntiin

Keski-Suomi

- sovitteluun siirtynyt yksi uusi juttu
- tehty uusi infolomake huoltoriitasovittelusta. Info liitetään lausumien ym. mukaan.
- yhteispalaveri viikolla 11

Muista käräjäoikeuksista ei tähän palaveriin saatu tietoja.

2. Tuomioistuimen tilastointitarpeet huoltoriitasovitteluiden osalta.

- yleisesti todettiin, että huoltoriitojen tilastointi on huonoa. Parannusta tarvitaan sovitteluiden tilastoinnin lisäksi myös muiden huolto- ja tapaamisasioiden tilastointiin.
- tilastojen tulisi olla vertailukelpoisia sosiaalitoimen tilastointiin nähden. Tällä hetkellä sosiaalitoimi tilastoi sopimukset lapsikohtaisesti, mutta tuomioistuimet juttukohtaisesti.

3. Kokemuksia lapsen kanssa käydyistä keskusteluista.

- ei tullut uutta tietoa

4. Kokemuksia monikulttuuristen huoltoriitojen sovittelusta

- ei tullut uutta tietoa

5. Koulutusasiat

- kokeilun päätösseminaari kaikille kokeiluun osallistuneille 10.-11.10.2013 Helsingissä
- v. 2014 mukaan tuleville uusille yksiköille koulutusta (toteutetaan kahdessa ryhmässä):
Sovittelun peruskoulutus tuomareille 6.-8.11.2013 ja 27.-29.11.2013
Lapsioikeusseminaari kaikille 22.-24.1.2014 ja 5.-7.2.2014
Follo-sovitteluseminaari kaikille 26.-28.3.2014 ja 12.-14.3.2014

6. Loppuraportin käsittely

- käytiin läpi määrällisiä tuloksia koskeva raportin osuus

7. Muut mahdolliset asiat

- peruttiin ohjausryhmän kokous 22.3.. Muut sovitut palaverit ennallaan.
- kesäkuussa kokous joko 17. tai 18.6.

Anna-Kaisa Aaltonen, pj.

OHJAUSRYHMÄN KOKOUS 22.2.2013

Läsnä: Maija Auvinen, Päivi Mäntylä-Karppinen, Marjatta Karhuvaara, Marja Virtanen, Kaisa Helevä-Vuoti, Aulikki Riikonen ja Anna-Kaisa Aaltonen

1. Tilanne yksiköissä

Oulu

- v. 2013 on tullut vireille 18 sovittelua
- seuraava yhteispalaveri on toukokuussa
- Kuusamossa on ollut sovittelujuttuja silloin tällöin

Pohjois-Karjala

- v. 2013 sovitteluun kolme oikeudenkäynnistä ja yksi suora hakemus
- v. 2011 54 huoltoriitaa ja v. 2012 44 huoltoriitaa

Helsinki

- 1.3.2013 tilaisuus asianajajien kanssa. Espoon kanssa yhteinen.
- Hki ei ole nimennyt ohjausryhmään uutta jäsentä. Nyt laamanni kuitenkin luvannut nimetä.

Espoo

- sovitteluita on tullut tänä vuonna aiempaa vähemmän, vain 8 kpl
- huoltoriidat lisääntyneet v. 2012 11 % (H-asiat), HP-asiat ennallaan.
- työnohjaushakemukseen tullut kielteinen vastaus valtiokonttorilta
- sosiaalitoimeen tullut 8 selvityspyyntöä.

Kanta-Häme

- on saatu uusi asiantuntija-avustaja
- työnohjaushanke toistaiseksi jäissä
- yhteistyö sujunut erittäin hyvin
- asiakaspalaute pääosin myönteistä
- tunnelmat hyvät

Keski-Suomi

- yksi uusi sovittelujuttu
- yksi palannut oikeudenkäyntiin
- yhdessä jutussa lakimiehet neuvottelevat keskenään

Kemi-Tornio

- ei uusia sovitteluita
- vireillä olleista yksi sovittu, kahdessa jatkosovittelupäivä ja yksi sovittu sovittelupäivän jälkeen.

Etelä-Karjala

- yksi sovittelu päättynyt sopimukseen

Lappi

- v. 2013 ensimmäinen istunto kahdeksassa sovittelujutussa ja kaksi jatkoistuntoa.
- asianajajilta hyvää palautetta sovitteluista. Ovat alkaneet oma-aloitteisesti ehdottamaan sovittelua.
- aloittavat sovittelussa kahvitarjoilun.
- sovittelusalien sisustaminen kesken

Pirkanmaa

- 13 uutta sovittelua vireille v. 2013
  - lakimiehet alkaneet sisäistää ja tuntee järjestelmää
  - sopimuksia syntyy tasaista tahtia
  - tuomarit aktiivisia ja innostuneita
  - hienot uudet sovittelusalikalusteet hankittu
  - laamanni tukee sovittelua
  - laadittu ajantasainen kansliaohje sovitteluita varten
  - olosuhdeselvitykset vähenivät viime vuonna. Siitä seurasi se, että selvitystyöntekijöitä vähennettiin. Sen vuoksi selvitysajon piteni 6 kk:sta 8 kk:een.
2. Sosiaalitoimen selvitys ja muu näytön esittäminen sovittelussa
    - selvityksen pyytämisen sovittelussa tulee olla poikkeuksellista. Menettelyt on pidettävä erillään.
    - voidaan pyytää yksittäistä tietoa, jos se auttaa poistamaan epävarmuuden sovinnon vahvistamisen edellytyksistä
    - voidaan joskus käyttää (virka-apupyynnönä) esim. vanhemman kotiolosuhteiden tarkistamiseksi, jos vanhempia asuu kaukana toisella paikkakunnalla
  3. Kotikäynnit
    - Oulussa on tehty kaksi kotikäyntiä, joiden tarkoituksena on ollut luottamuksen lisääminen vanhempien välillä.
    - kotikäynti tulee kyseeseen vain poikkeuksellisesti.
  4. Lakimiesavustajien osallistuminen sopimuksen kirjoittamiseen
    - Oulussa käytetty vain tiettyjen asianajajien kanssa silloin, kun lakimiesavustajat ovat istunnon aikana kirjoittaneet sovitut asiat suoraan läppäriin ja sopimus on voitu tarkistaa ja hyväksyä paikan päällä.
    - jos halutaan asianajajien osallistuvan sopimuksen kirjoittamiseen, siitä on sovittava varhaisessa vaiheessa, jotta tietävät, mitä heiltä odotetaan.
    - muistettava, että sopimuksen muoto ja se, että se vastaa sovittua, on aina tuomarin vastuulla
    - fläppitaulun lehtiä ei voi antaa asianajajille, koska ne kuuluvat salassa pidettävään aineistoon, joka hävitetään jälkeensä!
  5. Koulutukset
    - uusille suunnatusta tammikuussa olleesta koulutuksesta (lapsioikeusseminaari) on tullut kiittävää palautetta
    - alustavasti sovittiin, että 10.-11.10.2013 on yhteinen koulutus kaikille projektissa mukana oleville
    - 6.- 8.11.2013 on suunniteltu sovittelun peruskoulutusta v. 2014 mukaan tuleville uusille tuomareille
    - loput koulutukset siirtyvät kevään 2014 puolelle

6. Loppuraportin käsittely

- käsiteltiin loppuraportin osat asiantuntijan ja tuomarin rooli ja tehtävät sovittelussa, työnohjaus, asianajajan rooli ja tehtävät sovittelussa ja sovitteluun soveltumattomat jutut.

7. Muut mahdolliset asiat

- mietittiin asianajajien sitouttamista sovitteluun. Yhteinen koulutustilaisuus olisi hyvä asia.
- avainkysymys on sovittelukulttuurin vähittäinen syntyminen ja leviäminen
- Aulikki esitti Follo-kutsumanimen muuttamista LASSOksi. Lasso tulee sanoista lapsi – asiantuntija – sovittelu.
- lapsiasiavaltuutettu Marja-Kaisa Aula kävi kutsuttuna tapaamassa ohjausryhmän jäseniä. Keskusteltiin mm. lapsen kuulemisesta sovittelussa.
- ohjausryhmän jäsenet selvittävät yksiköissään, mitä toiveita käräjäoikeuksilla on huoltoriitasovittelua koskevan tilastoinnin suhteen
- seuraavat kokoukset
18.3. klo 9-16,
22.3. klo 9-13 (varapäivä),
19.4. klo 9-16,
24.5. klo 9-16.

Anna-Kaisa Aaltonen, pj.

PÖYTÄKIRJA OHJAUSRYHMÄN KOKOUKSESTA 11.1.2013

Läsnä: Päivi, Marjo, Marjatta, Aulikki, Kaisa, Fredrik ja Anna-Kaisa. Poissa Maija ja Marja.

1. Yksiköiden tilanne

Espoo

- numeraaliset tiedot samat kuin edellisessä palaverissa
- suoria hakemuksia on v.2012 tullut yht. 22
- sosiaalitoimessa jonoa olosuhdeselvitykseen ei edelleenkään ole
- valtiokonttori on hylännyt työnohjausta koskeneen hakemuksen. Työnohjausta yritetään järjestää esimerkiksi käräjäoikeuden ja sosiaalitoimen yhteisellä rahoituksella

Pohjois-Karjala

- tilanne sama kuin edellisen palaverin aikaan

Oulu

- asiat kunnossa. Sovittelut sujuvat omalla painollaan.
- v.2012 vireille 85 sovittelua, joista 20 suoraa hakemusta.
- istuntopäivistä ollut edelleen pulaa. Helmikuussa enää muutama follo-päivä vapaana. Kalenteriin merkityt päivät tulevat tehokkaasti käytettyä.
- kevään aikana pidetään yhteispalaveri asiantuntija-avustajien kanssa.
- jossain vaiheessa pidetään palaveri myös Kemi-Tornion ja Lapin KO:n kanssa
- kolme avustajaa on aika ajoin liian vähän. Yrittävät saada yhden asiantuntija-avustajan lisää.

Pohjanmaa

- vireille tullut 19 sovittelua, joista 1 suora hakemus
- 3 lopullista sopimusta, yhtä ei sovittu, muissa määräaikaiset sopimukset
- yksi asiantuntija lopettanut, koska vaihtoi työpaikkaa.
- puolet jutuihin on ollut sellaisia, että ainakin toinen vanhempi on ulkomaalaistaustainen.
- puolet sovittelujutuista on ollut Pietarsaareissa, mikä tarkoittaa matkustamista. Pietarsaareissa ei ole omaa sovittelusalia, mutta oikeusaputoimiston kanssa on sovittu, että voidaan käyttää heidän neuvottelusaliaan.
- riitaiset H-jutut tuntuvat ”loppuneen kokonaan”
- asianajajat ovat toimineet erittäin hyvin sovitteluissa

Keski-Suomi

- uusi vastuutuomari Ritva Hiltunen
- sovittelussa on käsitelty 7 asiaa.
- sovittelusali asianmukaisesti kalustettu
- tällä hetkellä 3 sovittelutuomaria, uusi hakemusyksikön vastuutuomari aloittaa neljäntenä koulutuksen jälkeen

Etelä-Karjala

- tilanne sama kuin edellisen palaverin aikaan

Lappi

- tunnelmat hyvät

- ollut 8 istuntoa, joista viidessä lopullinen sovinto, yhdessä määräaikainen ja kahdessa ei sovintoa
- kaikki sovittelut yhdessä päivässä

Helsinki

- v. 2012 vireille tullut 126 sovittelua ja v. 2011 114

Kemi-Tornio ja Kanta-Häme ja Tampere : Tähän kokoukseen ei saatu tietoja.

2. Follon tulevaisuuden näkymät

- valtakunnallistaminen on lähtenyt käyntiin
- aikataulu täsmentyy ja varmistuu lähiviikkoina
- OM:ssä aloitetaan lakimuutosten valmistelu

3. Loppuraportti

- tavoitteena loppuraportin valmistuminen 28.3.2013 mennessä

4. Asiantuntijuus huoltoriidan sovittelussa

- käytiin keskustelua
-

5. Kokemuksia asianajajien toiminnasta

- aiheen käsittely siirrettiin myöhempään ajankohtaan

6. Sovittelun joutuisuuden varmistaminen

- keskustellaan myöhemmin

7. Lastensuojeluilmoituksen tekeminen sovittelussa

- asiantuntija-avustajalla on velvollisuus ja tuomarilla on oikeus tarvittaessa tehdä lastensuojeluilmoitus
- Oulussa tehty lastensuojeluilmoitus sovittelussa, koska sekä tuomarilla asiantuntija-avustajalla oli herännyt huoli lapsen hyvinvoinnista eikä selvyttä asiaan saatu vanhempien kertomusten perusteella.
- lastensuojeluilmoituksen sijaan voidaan tehdä myös LSL 25a §:n mukainen pyyntö lastensuojelun tarpeen selvittämiseksi.
-

8. Sosiaalitoimen selvityksen hankkiminen sovittelussa

- Hgissä tehty yksi selvityspyyntö sovittelussa. Sovittelu kuitenkin peruuntui, joten myös selvitys jäi tekemättä
- jos vanhemmat pyytävät sovittelun aloittamista siinä vaiheessa, kun selvitystyö on menossa tai selvityspyyntö tehty, selvitystyö keskeytetään sovittelun ajaksi.
- jos vanhemmat pyytävät sovittelun aloittamista siinä vaiheessa, kun selvitys on jo tehty ja asiassa tulisi seuraavaksi järjestää pääkäsittely, sovittelu voidaan aloittaa, mutta vanhemmilta edellytetään vahvaa sitoutumista sovinnon hakemiseen.

9. Koulutus

- ”vanhoille” koulutuspäivät 10.-11.10.2013
- teemat ja sisältö päätetään myöhemmin

10. Muut mahdolliset asiat

- koska uusille yksiköille ei ole tarjolla työnohjausta, myöhemmin olisi tarpeen ja hyödyllistä saada koulutusta tai opastusta sovittelukokemusten työstämisestä omin voimin.

Seuraavat kokoukset

- 1.3. kokous peruutetaan
- 22.2. (kellonaika tarkentuu myöhemmin)
- 18.3. klo 9 -16
- 22.3. klo 9 – 13
- 19.4. klo 9-16
- 24.5. klo 9 -16

Anna-Kaisa Aaltonen, pj.

Pöytäkirja OHJAUSRYHMÄN KOKOUKSESTA 12.12.2012

Läsnä: Marja Virtanen, Aulikki Riikonen, Marjo Naapi, Marjatta Karhuvaara, Päivi Mäntylä-Karppinen, Anna-Kaisa Aaltonen. Poissa Kaisa helevä-Vuoti, Kauko Kempainen ja Maija Auvinen.

1. Yksiköiden tilanne

Pohjois-Karjala

- vuoden alusta lukien 1.11.2012 mennessä huoltoasioita tullut vireille yhteensä 91 kpl, joista riitautunut 44 kpl. Sovitteluun on siirtynyt 22 kpl. Lopullisia sovintoja on syntynyt 12 kpl. Kokeilusopimuksia on menossa 4 ja oikeudenkäyntiin on palannut 6.
- suoria hakemuksia on tullut 7 kpl.
- asianajajien kanssa järjestetyssä tilaisuudessa oli saatu palautetta, jonka mukaan oppiminen ja saatu kokemus näkyy laadun paranemisena sovitteluissa.

Espoo

- vuoden alusta lukien 1.11.2012 mennessä sovitteluita on tullut vireille 76 kpl, joista lopullisia sovintoja on tullut 24 kpl. Oikeudenkäyntiin palautunut 12. Toinen osapuoli ei suostunut sovitteluun 6 kpl. Muut edelleen kesken.

Espoon perheasioiden yksikkö:

- Espoosta tullut 34 selvityspyyntöä, 2 lisäselvityspyyntöä ja 4 pikaselvityspyyntöä 11.12.2012 mennessä. Muista käräjäoikeuksista on tullut 17 pyyntöä eli kaikkiaan 51 varsinaista selvityspyyntöä.
- jonotusaika edelleen 0

Oulu

- 77 sovittelua vireille. Näistä 16 suoralla hakemuksella.
- sovitteluille varatut päivät eivät ole riittäneet ja ylimääräisiä päiviä on jouduttu ottamaan
- kokeilusopimukset ovat tuottaneet tulosta

Pirkanmaa

- sovitteluita tullut vireille 1.9. jälkeen 24 kpl. Istuntoja ollut 12. Kokonaan on sovittu 5 juttua, kokeilusopimuksia 4 kpl. Oikeudenkäyntiin palautunut 3 kpl.
- 19.11. oli yhteispalaveri

Helsinki

- sovitteluita on tullut vireille tasaisesti. Juttujen määrä ylittää edellisvuotisen määrän.

Pohjanmaa

- kuusi juttua istuttu. Yhdessä ei päästy sopimukseen. Kahdessa menossa määräaikainen sopimus. 7 muuta tullut vireille, joista yhteen ei tullut suostumusta.
- yhteispalaveri järjestetty, asiantuntija-avustajat tyytyväisiä

Lappi

- 7 sovittelua tullut vireille. Yhdessä sovinto, yhdessä määräaikainen sovinto ja yksi päättyi ilman sovintoa.
- tiedotustilaisuus 9.10.2012. Asianajajat olleet myönteisiä sovittelulle.
- tuomarit tyytyväisiä työparityöskentelyyn. Asiantuntija-avustajat on koettu taitaviksi ja heidän panoksensa sovitteluun merkittäväksi.

Etelä-Karjala

- kaikille tuomareille tulossa sovitteluistunto
- esite sovittelusta tekeillä

Kanta-Häme

- neljä sovitteluistuntoa. Yhdessä lopullinen sovinto, muissa määräaikainen.
- mielialat myönteiset

Keski-Suomi

- sovitteluita tullut vireille 6, joista yksi on sovittu. 2 palautunut oikeudenkäyntiin. Yksi suora hakemus.
- sovittelu on vaikuttanut myönteisesti silloinkin, kun sopimusta ei ole syntynyt. Se on purkanut vanhempien välisiä jännitteitä ja saanut heidät pyrkimään keskinäisen yhteydenpidon kehittämiseen.

2. Edustus ohjausryhmässä

- ohjausryhmä pitää valitettavana sitä, ettei Keski-Suomen edustaja voi jatkaa ohjausryhmässä. Päätettiin pyytää hänen tilalleen jäsentä Pohjanmaan käräjäoikeudesta.

3. Huoltoriitojen sovitteluhankkeen tilanne valtakunnallisesti

- kaikki sopimukset sosiaalitoimien kanssa saatu allekirjoitetuksi
- tavoitteena on, että huoltoriitojen sovittelumenettelystä annetaan lakiesitys lokakuuhun 2013 mennessä ja laki tulee voimaan vuonna 2014.
- Rovaniemen laatupäivillä toisen päivän teemana oli ollut sovittelu.
- myös muutama hovioikeus on ollut kiinnostunut asiantuntija-avustajien käyttämisestä sovitteluissa

4. Loppuraportti

- loppuraportti kokeilusta tehdään kevään 2013 aikana

5. Tulevat koulutukset

- koulutusyksikkö on varannut ”vanhoille” vuonna 2013 kaksi koulutuspäivää
- uusille on tammikuussa kolmen päivän koulutus

6. Ensi vuoden ohjausryhmän palaverit

- 11.1.
- 1.3.
- 22.3.
- 19.4.
- 24.5.

7. Työnohjaajien loppuraportin esittely

- työnohjaajat esittelivät työnohjauksesta laadittua raporttia

Anna-Kaisa Aaltonen
ohjausryhmän pj.

PÖYTÄKIRJA OHJAUSRYHMÄN KOKOUKSESTA 11.10.2012

Läsnä: Marjatta Karhuvaara, Marjo Naapi, Anne Hallavainio, Aulikki Riikonen, Kaisa Helevä-Vuoti, Maija Auvinen, Päivi Mäntylä-Karppinen, Kauko Kempainen, Anna-Kaisa Aaltonen

1. Yksiköiden kuulumiset

Espoo:

- 10.10.2012 mennessä v.2012 tullut vireille 60 sovitteluasiaa
- käräjäoikeus ja Follo-ryhmä suunnittelevat omaa työnohjausta ja rahoituksen hakemista siihen.
- sovitteluihin saadaan oma huone ja pyöreä pöytä.
- uudet sovittelijatuomarit ovat aloittaneet

Marjatta Karhuvaara:

- Espoon KO:sta tulevat olosuhdeselvityspyynnöt saadaan edelleen aloitettua heti.
- elo-syyskuussa asiantuntija-avustajilla on ollut yht. 17 sovitteluistuntoa.

Pohjois-Karjala

- sovitteluita tullut tasaiseen tahtiin
- tunnelma vain paranee ja kriittisimmätkin ovat tulleet vakuuttuneiksi siitä, että sovittelu on erittäin hyvä menettelytapa
- työnohjaus ja koulutukset ovat osaltaan vaikuttaneet myönteisesti

Oulu:

- asiat sujuvat hyvin
- 8.10.2012 mennessä on v. 2012 tullut vireille 53 sovittelua, joista 13 suoria hakemuksia.
- sovittelun aloittaminen menee noin kuukauden päähän.
- sovitteluihin on otettu ylimääräisiä päiviä.
- Follo-esite on menossa painoon.
- työnohjaus on koettu antoisaksi
- syyskuussa oli yleinen sovittelukoulutus neuvottelu- ja vuorovaikutustaidoista.

Keski-Suomi

- Kahden sovittelun aloittamisesta on tehty päätös (1 suora hakemus) ja kaksi on tulossa.
- elokuussa oli tilaisuus lakimiesavustajille.
- sosiaalitoimessa ollaan innostuneita ja aktiivisia.
- yhteispalaveri syyskuun alussa.
- käräjäoikeuden johto on erittäin myönteinen sovittelulle

Pirkanmaa:

- lähtenyt hyvin käyntiin
- tiedotustilaisuudessa läsnä n. 130 hlöä.
- hakemuksia tullut. Kolme saatu jo sovittua.
- yhteistyö avustajien kanssa sujunut hyvin.

Kanta-Häme

- neljä sovittelua tullut vireille. 1. sovitteluistunto pidetty.
- yhteistyö oli onnistunutta ja vanhemmatkin tyytyväisiä
- seuraava sovittelu parin viikon kuluttua

Pohjanmaa

- 1. istunto tulevana torstaina
- kaksikieliset jutut tuovat omia haasteitaan

Kemi-Tornio

- kolme sovittelupyyntöä. Yhdessä sovittelu aloitettu, kahdessa toinen osapuoli ei suostunut

Lappi

- tiedotustilaisuus 9.10. Väkeä tuli paljon.
- asianajajat erittäin kiinnostuneita
- 1. sovitteluistunto tulossa

Etelä-Karjala

- tiedotustilaisuus on pidetty
- sovitteluita ei ole vielä tullut vireille

Helsinki

- vireille tullut kokeilun alusta lukien noin 200 sovittelua
  - uudet tuomarit (3 kpl) aloittivat 1.9.
  - sovittu, että pidetään Espoon kanssa yhteinen asianajajatilaisuus.
  - v. 2013 alussa aloittaa yksi uusi asiantuntija-avustaja
2. Huoltoriitojen sovittelun tulevaisuudennäkymät
- laajentumistyöryhmän mietintöä koskeva lausuntokierros on päättynyt. Lausunnot ovat yhtä lukuun ottamatta (Vantaan käräjäoikeus) erittäin myönteisiä.
  - kokeilu on otettu OM:n oikeusturvan suunnittelutyöryhmän suunnitelmaan esimerkkinä luovasta menettelystä, jolla voidaan toteuttaa ja parantaa oikeusturvaa ja samalla säästää resursseja.
3. Projektin seuranta
- muistutettiin sähköisen seurantaavakkeen täyttämisestä

- jutun päättyessä vanhemmille tulee muistaa antaa palautekaavake täytettäväksi
4. Koulutukset
    - syyskuussa uusien koulutuksesta kerätyn palautteen mukaan osallistujat olivat tyytyväisiä koulutuksen antiin
  5. Sopimustilanne ”vanhojen” osalta
    - sopimukset on pääosin tehty
  6. Sovittiin, että teemat ”Sovitteluun sopimattomat jutut” ja ”Asiantuntijoiden rooli ja tehtävät” siirretään keskusteltavaksi myöhemmäksi.
  7. Muut mahdolliset asiat

Elatustuki sovittelussa

- tärkeintä on varmistaa, että lapsi voi saada elatustuen silloin, kun vanhemmat sopivat elatustuen alittavasta elatusavusta. Tällöin käräjäoikeuden tulee saada riittävä selvitys siitä, että alhainen elatustuki perustuu elatusvelvollisen puutteelliseen elatuskykyyn. Ratkaisusta tulee näkyä, että käräjäoikeus on selvittänyt elatustuen perusteet ja että selvityksen perusteella käräjäoikeus vahvistaa tämän. Vahvistuksessa tulee noudattaa elatustukilain 6 § 3-k:n sanamuotoa. Kela voi evätä elatustuen, jos sanamuoto on epäselvä.

Muutoksenhaku

- vahvistettuun sovintoon, myös määräaikaiseen, on oikeus hakea muutosta. Osapuolilla on kuitenkin oikeus luopua tästä oikeudestaan. Sovittelijat ottavat sovinnon synnyttyä keskusteluun kysymyksen muutoksenhausta. Jos osapuolet sitoutuvat olemaan hakemasta muutosta, sopimuksesta tulee heti lainvoimainen.

Sopimuksen kirjoittaminen

- osa tuomareista kirjoittaa sopimuksen puhtaaksi istunnossa.
- sopimuksen täytyy olla yksiselitteinen ja kaikille selvä, mitä on sovittu.

Oikeudenkäyntiaineistoon tutustuminen

- sovittelijan on välttämätöntä tuntea oikeuteen annetut asiakirjat, jotta mahdolliset riskit lapsen turvallisuudelle voidaan ottaa huomioon.

Esivalmistelu

- vanhempien sitoutuneisuutta sovitteluun voi selvittää erillisessä valmistelevassa istunnossa. Samalla voidaan selvittää myös mahdollisia sovittelun esteitä.
- sitoutumista voi selvittää myös tähän tarkoitukseen laaditulla kyselykaavakkeella.

Vuoroasuminen

- todettiin tarpeelliseksi järjestää teeman ympärillä keskustelu-/koulutustilaisuus

Anna-Kaisa Aaltonen, pj.

PÖYTÄKIRJA OHJAUSRYHMÄN PALAVERISTA 17.8.2012

Läsnä: Marjo Naapi, Päivi Mäntylä-Karppinen, Maija Auvinen, Marja Virtanen, Kauko Kemppainen, Kaisa Helevä-Vuoti, Aulikki Riikonen, Marjatta Karhuvaara ja Anna-Kaisa Aaltonen

1. Yksiköiden kuulumiset

- Espoossa on tänä vuonna tullut vireille 43 sovittelua. Selvitysten osalta jonoa ei edelleenkään ole.
- Oulussa tänä vuonna tullut vireille 34 sovittelua, joista 8 suoria. Istuntoon jutut saadaan noin 1 kk:ssa.
- Pohjois-Karjalassa juttuja on siirtynyt sovitteluun entiseen tahtiin. Mukana myös suoria hakemuksia. Istunnon järjestäminen vie yli 4 viikkoa.
- Pirkanmaalla järjestetään infotilaisuus yhteistyökumppaneille ja asianajajille 7.9.2012. Yhteiseen kalenteriin on vuoden loppuun saakka merkitty jokaiselle tuomarille 1pvä/viikko sovittelupäiväksi.
- Keski-Suomessa 27.9. pidetään infotilaisuus asianajajille.
- Helsingissä tänä vuonna heinäkuun alkuun mennessä tullut 72 hakemusta. V. 2011 hakemuksia tuli 113 kpl.

Helsingissä asianajajien aikataulut rajoittavat mahdollisuutta saada juttu nopeasti istuntoon. Syksyllä järjestetään koulutus-/keskustelutilaisuus asianajajille. Espoo kutsutaan mukaan.

2. Uusien yksiköiden koulutukset

- käytiin pääpiirteittäin läpi

3. ”Vanhojen” koulutustarpeet

- keskusteltiin mahdollisista aiheista

4. Fasper- koulutustilaisuus 23.8.2012

5. Keskustelu lapsen kanssa

- keskusteltiin laaditun muistion pohjalta.

6. Tulevat kokoukset

- 11.10. klo 10
- 15.11. klo 10
- 12.12. klo 13 (varapäivä)
- 10.1.2013 klo 10

Anna-Kaisa Aaltonen, pj.

PÖYTÄKIRJA OHJAUSRYHMÄN KOKOUKSESTA 11.6. 2012

Läsnä: Anne Hallavainio, Kauko Kemppainen, Aulikki Riikonen, Maija Auvinen, Päivi Mäntylä-Karppinen, Marjo Naapi, Kaisa Helevä-Vuoti ja Anna-Kaisa Aaltonen

1. Kokeilun laajentaminen ja valtakunnallistaminen.

- pj. kertoi tilanteesta

2. Vastuuhenkilöt uusille yksiköille + asiantuntija-avustajille

1. Pohjois-Karjalan käräjäoikeus on yhteystaho Etelä-Karjalan ja Kanta-Hämeen KO:n osalta. Tuomareiden yhteyshenkilö on Aulikki Riikonen ja asiantuntija-avustajien Anne Frimodig ja Lea Tuovinen.
2. Helsingin KO on yhteystaho Pirkanmaan ja Keski-Suomen KO:n osalta. Tuomareiden yhteyshenkilö on Anna-Kaisa Aaltonen ja asiantuntija-avustajien Päivi Mäntylä-Karppinen ja Kari Nieminen.
3. Espoon KO on yhteystaho Pohjanmaan KO:n osalta. Tuomareiden yhteyshenkilö on Marjo Naapi. Asiantuntija-avustajien yhteyslö selvitetään Marjatta Karhuvaaralta.
4. Oulu KO on yhteystaho Lapin ja Kemi-Tornion KO:n osalta. Tuomareiden yhteyshenkilö on Kaisa Helevä-Vuoti ja asiantuntija-avustajien Hilikka Kostamovaara.

3. Yksiköiden tilanne

Espoossa sovittelussa tullut vireille yht. 88 asiaa. V. 2011 yht. 56 asiaa. V. 2012 yht. 32 asiaa. Sovinto v. 2012 on saavutettu 7 asiassa. Yhteispalaveri lapsen kuulemis-teemasta pidetty 4.6.2012. Tilaisuus asianajajien kanssa ollut 5.6.2012.

Oulussa v. 2012 on tullut vireille 20 sovittelua. Perheasioiden yksikön kanssa palaveri. Selvitysjonot ovat lyhentyneet. Selvitysaika on nyt 6 kk, mutta pyrkimys on päästä 4 kk:een. Tänä vuonna on tullut 7 selvityspyyntöä, kun v. 2010 oli 36 ja v.2011 19.

Pohjois-Karjalassa tänä vuonna riitaisia huoltoasioita 29, joista 4 siirtynyt sovitteluun. Suoria hakemuksia on tullut 6 kpl. Kokeilusopimuksia on paljon. Useimmiten johtavat sopimukseen.

Helsingissä sovitteluita on tullut vireille yht. 170.

Keski-Suomessa on 27.8. tilaisuus asianajajien kanssa. Yhteispalaveri on tulossa.

4. Kokeilun seuranta

Sovittiin, että osapuolten palautteita kerätään v. 2012 loppuun saakka.

Jälkipuintien osalta sovittiin, että "vanhat" jälkipuintikaavakkeet palautetaan pj:lle viimeistään seuraavassa kokouksessa. Samoin muistiot paikkakuntaakohtaisista palavereista.

Uudet yksiköt eivät osallistu vanhempien palautteen ja jälkipuintien osalta seurantaan.

5. Työnohjaajien vierailu ohjausryhmässä.

- työnohjaajat kertoivat havainnoistaan ja arvioivat työnohjauksen kulkua sekä kertoivat aiheista, joista tilaisuuksissa oli käsitelty.

6. Keskustelu lapsen kanssa.

Käytiin keskustelua muistioiden pohjalta.

7. Sovitteluun sopivat jutut ja sovittelun esteet.

- keskustelu siirrettiin seuraavana kertaan

8. Sovittelussa vahvistettu sopimus täytäntöönpanossa.

Pohjois-Karjalassa on annettu määräaikaisen sopimuksen täytäntöönpanoa koskeva päätös. Käytiin

keskustelu ns. kokeilusopimusten täytäntöönpanokelpoisuudesta.

9. Oikeudenkäynnissä esitetyt vaatimukset ja sovittelu.

- sovittelijan muistaa oikeudenkäynnin puolella esitetyt vaatimukset, jotta hän voi varmistua siitä, jatkuuko oikeudenkäynti joltain osin. Jos jokin vaatimus jää sopimatta, asia palautetaan siltä osin oikeudenkäyntiin.

10. Muut mahdolliset asiat.

Seuraavat kokoukset 17.8. ja 11.10.2012.

PÖYTÄKIRJA OHJAUSRYHMÄN KOKOUKSESTA 20.4.2012

Läsnä: Päivi Mäntylä-Karppinen, Marjatta Karhuvaara, Kaisa Helevä-Vuoti, Aulikki Riikonen, Kauko Kemppainen, Anne Hallavainio, Maija Auvinen, Anna-Kaisa Aaltonen

1. Pj. selosti kokeilun laajentumista uusiin käräjäoikeuksiin 1.9.2012 alkaen. Koulutus on aloitettu OM:n perussovittelukoulutuksella. Koulutus jatkuu 30.-31.8. 2012 kaikille yhteisellä Follo-koulutuksella.
2. Ohjausryhmän uusiksi jäseniksi tulevat Keski-Suomen käräjäoikeudesta Kauko Kemppainen ja Pirkanmaan käräjäoikeudesta Marja Virtanen.

Valittiin uusien kokeiluyksiköiden tukiyksiköiksi: Espoon KO Pohjanmaan käräjäoikeudelle, Helsingin KO Kanta-Hämeelle, Pohjois-Karjalan KO Etelä-Karjalalle, Oulun KO Lapille ja Kemi-Torniolle. Pj. ilmoittaa kunkin yksikön vastuutuumarin uusille käräjäoikeuksille. Tukitoiminta tarkoittaa lähinnä yhteyshenkilönä ja tarvittavana tietolähteenä toimimista.

Sovittiin, että uusien asiantuntijoiden tukiasiantuntijoina toimivat: Espoon asiantuntijat Pohjanmaan osalta, Pohjois-Karjalan asiantuntijat Keski-Suomen ja Etelä-Karjalan osalta, Oulun asiantuntijat Lapin ja Kemi-Tornion osalta, Helsingin asiantuntijat Kanta-Hämeen osalta.

3. Pj. selosti valtakunnallistamista suunnittelevan työryhmän työtä.

4. Tilanne yksiköissä.

Espoon KO:ssa v. 2011 loppuun mennessä tullut vireille 56 sovittelua, joista 25 on sovittu. Kesken on 12 kpl, joista monessa on määräaikainen sopimus. V. 2012 on tullut vireille 19 uutta sovittelua.

Espoon selvitysyksikössä on v. 2012 tullut 12 selvityspyyntöä (10 on Espoon KO:sta) ja 2 pikaselv.pyyntöä. Työn alla on 24 selvitystä. Jonoa ei edelleenkään ole. V. 2011 selv.pyyntöjä tehtiin 70kpl (Espoon KO:sta 50 kpl, joista varsinaisia 35 kpl). Pikaselv.pyyntöjä 15 kpl. V. 2010 selv.pyyntöjä oli 88 kpl (Espoon KO:sta 65 kpl, joista varsinaisia oli 53 kpl). Pikaselvityspyyntöjä oli 11 kpl (+ 4kpl). Yksi pyyntö oheishuoltajuuden osalta.

Oulussa v. 2012 tullut 12 uutta sovittelua. Odotusaika sovitteluun on 3-4- viikkoa. Määräaikaisia sopimuksia on paljon. Helmikuussa 2012 pidettiin tilaisuus asianajajien kanssa. Asianajajat ovat olleet tyytyväisiä menettelyyn ja kertovat, että myös asiakkaiden tunnelmat ovat olleet myönteiset. Oulussa on tekeillä erillinen esite Follo-sovittelusta.

Pohjois-Karjalan tilanne hyvä. Tällä hetkellä sovittelutuomareita on neljä. Työnohjauksesta on pidetty kovasti. Tänä vuonna on tullut vireille kaikkiaan 32 huolto- ja tapaamisasiaa (sis. sekä riidattomat että riitautuneet). 8:ssa on aloitettu sovittelu. Näistä 3 suoraa hakemusta. ja 5 siirrettyä. Asianajajien kanssa oli palaveri 17.2.2012.

Helsingissä 1.3.2012 mennessä oli vireille tullut yht. 131 sovittelua. Näistä tänä vuonna 30-40 kpl. Suorien hakemusten määrä on lisääntynyt.

5. Keskusteltiin asianajajan roolista huoltoriitasovittelussa AA Eija Karimaan laatiman luonnoksen pohjalta.
6. Keskusteltiin asiantuntijan roolista ja tehtävistä.
7. Keskusteltiin Kari Turtiaisen muistion pohjalta tuomioistuimen tehtävistä sovittelun järjestämisessä. Yleisesti oltiin samaa mieltä Karin esiin tuomista näkökohdista.
8. Muut asiat
  - kaksi oikeustieteen opiskelijaa tekee gradua Follo-menettelystä
  - ohjausryhmä hyväksyi Anne Frimodigin pyynnön tehdä lopputyönsä asiantuntijuudesta huoltoriitasovittelussa. Todettiin, että hänen tulee hakea työhönsä tutkimuslupa oikeusministeriöstä, mikäli hän käyttää aineistona projektissa tuotettua aineistoa.
  - keskusteltiin määräaikaisen sopimuksen täytäntöönpanokelpoisuudesta. Asiaan palataan seuraavassa kokouksessa.
  - työnohjaajat tulevat seuraavaan kokoukseen kertomaan tähänastisista kokemuksistaan
  - seuraavat kokoukset ovat 11.6., 17.8. ja 11.10.2012

Anna-Kaisa Aaltonen, pj.

PÖYTÄKIRJA OHAJUSRYHMÄN KOKOUKSESTA 2.2.2012

Läsnä: Anna-Kaisa Aaltonen, Aulikki Riikonen, Anne Hallavainio, Marjatta Karhuvaara, Kaisa Helevä-Vuoti, Maija Auvinen, Päivi Mäntylä-Karppinen. Poissa: Marjo Naapi

1. Tilanne yksiköissä

Oulu:

- vuoden 2011 loppuun mennessä tullut vireille yhteensä 74 sovitteluasiaa.
- tilaisuus asianajajien kanssa pidetään 20.2.2012
- asiantuntijoiden kanssa on sovittu, että mikäli juttua ei ole ilmoitettu kahden viikon sisällä, saa ko. ajan käyttää muuhun työhön.

Pohjois-Karjala:

- Tämän vuoden puolella on tullut kolme uutta juttua
- monista kokeilusopimuksista on syntynyt lopullisia sopimuksia
- asianajaja-tilaisuus pidetään 17.2.2012

Espoo:

- Espoon sosiaalitoimen selvitysjonot on saatu kokonaan purettua.

Helsinki:

- vireille tulleita sovitteluita noin 130
- suorien hakemusten määrä on lisääntynyt
- kansliatyö on keskitetty kolmelle sihteerille
- keväälle on alustavasti suunnitteilla sovittelukoulutusta asianajajille.

2. Seuranta

- seuranta jatkuu entiseen malliin

3. Väliraportti

- väliraportti julkaistaan 6.2.2012. OM tekee tiedotteen asiasta.
- OM järjestää 1.3.2012 keskustelutilaisuuden sovittelumalleista

4. Laajentamistyöryhmä

- pj. huolehtii siitä, että tieto laajentamistyöryhmästä kulkee ohjausryhmään.

5. Koulutus

- Keskusteltiin toukokuun tulevasta koulutuksesta

6. Seuraava kokous on 20.4.2012 klo 10

Anna-Kaisa Aaltonen, pj.

PÖYTÄKIRJA OHJAUSRYHMÄN KOKOUKSESTA 16.12.2011

Väliraportti

Käytiin läpi väliraporttiluonnos ja tehtiin siihen tarvittavat korjaukset ja muutokset.

Tilanne yksiköissä

Yksiköissä tilanne on hallinnassa ja tunnelma hyvä. Sovitteluhakemuksia tulee tasaiseen tahtiin.

Follo-sovittelun tulevaisuus

Menettelyn laajentamiseksi ja valtakunnallistamiseksi on perusteilla työryhmä, johon tulee edustus OM:stä, STM:stä, kahdesta kokeiluyksiköstä, Asianajajaliitosta sekä asiantuntijoiden sosiaalitoimen ja perheneuvoloiden edustaja.

Oikeusministeriön seminaari Follo-sovittelusta ja Päijät-Hämeen mallista

Oikeusministeriössä ollaan järjestämässä seminaaria, jossa keskustellaan lapsisovittelun tulevaisuudesta.

Jälkipuinnin lopettaminen nykymuodossaan

Päätettiin lopettaa nykyisten jälkipuintikaavakkeiden täyttäminen vuodenvaihteessa. Päivi Mäntylä-Karppinen laatii uuden keskustelupohjan.

Kevään koulutus

Päätettiin esittää oikeusministeriölle, että toukokuussa pidetään 2-3 päivän koulutus. Ajankohdaksi sovittiin 9.-11.5.

Sidosryhmäpalaverit eri paikkakunnilla

Helsingissä järjestettiin syyskuussa yhteinen tilaisuus asianajajien kanssa. Muillakin paikkakunnilla on lähikuukausina tulossa vastaava tilaisuus.

Istuntojen sopiminen

Helsingissä on viime aikoina ollut vaikea saada istuntopäiviä sovittua riittävän nopeasti asianajajien kanssa. Oulu on kehittänyt uuden viikkopäivystysmallin, jotta jutut saataisiin nopeasti sovitteluun. Espoossa kullakin sovittelijalla on noin 1 päivä/viikko varattuna sovitteluille.

Muut mahdolliset asiat

Seuraavat ohjausryhmän kokoukset ovat 2.2., 20.4., 11.6.2012.

Anna-Kaisa Aaltonen, pj.

PÖYTÄKIRJA OHJAUSRYHMÄN KOKOUKSESTA 9.9.2011

Läsnä kaikki ohjausryhmän jäsenet. Oulun KO:ta edusti videoyhteyden kautta Janika Kaski

1. Yksiköiden tilanne

Espoo:

- tullut vireille 30 sovittelua
- 9 sovittu lopullisesti
- 4 palannut oikeudenkäyntiin
- 2 suoraa hakemusta, joihin toinen osapuoli ei ole suostunut
- 6 määräaikaista sopimusta menossa
- kaksi kertaa kuultu lapsia

Oulu:

- 51 sovittelua tullut vireille
- 7 suoraa hakemusta

Pohjois-Karjala

- 16 sovittelua tullut vireille
- 2 suoraa hakemusta
- 4 palannut oikeudenkäyntiin
- 2 lopullista sovintoa

Helsinki

- 66 sovittelua tullut vireille
- lopullisia sovintoja 25 kpl
- oikeudenkäyntiin palannut 14 kpl
- määräaikaista sopimuksia menossa 8
- sillensä jäänyt 2

2. Työnohjaus

Hakemuksia on tullut runsaasti. Asiaa viedään eteenpäin.

3. Projektin seuranta

Seuranta jatkuu entiseen malliin. Asiakkaille suunnattu kyselylomake valmistuu lähiviikkoina.

4. Koulutus

Keskusteltiin lokakuun koulutuspäivien ohjelmasta.

5. Muut asiat

Eräs kauppatieteiden opiskelija on valmis laskemaan laskentatoimen lopputyössään, mitä oikeudenkäynti, sovittelu ja selvitystyö huoltoriidassa maksaa. Sen avulla voitaisiin saada tietoa siitä, miten sovittelu vaikuttaa lapsiasioiden käsittelyn kokonaiskustannuksiin.. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Seuraava ohjausryhmän kokous pidetään 7.11.2011.

Anna-Kaisa Aaltonen, pj

Pöytäkirja ohjausryhmän kokouksesta 8.6.2011

Työnohjaus

Valtiokonttorista on näytetty "vihreää valoa" projektin työnohjaukselle.

Sovittiin työnohjauksen tavoitteet:

- 1) Kolmen eri ammattikunnan välisen yhteistyön kehittäminen
- 2) Hyvien, valtakunnallisten työkäytäntöjen kehittäminen lapsiasioiden sovitteluun
- 3) Sen selvittäminen, mitä lisäarvoa usean ammattiryhmän yhteistyöllä saavutetaan verrattuna oikeudenkäyntiin ja tavalliseen tuomioistuinsovitteluun.
- 4) Vaikeisiin sovittelutapauksiin liittyvien tunteiden tunnistaminen ja huomioiminen.

Työnohjaajalta edellytetään

- vahvaa kokemusta työnohjauksesta
- kokemusta moniammatillisesta ryhmäohjauksesta
- kokemusta organisaatioiden ja työmenetelmien kehittämisestä
- eduksi on myös tuomioistuinlaitoksen tuntemus, eroperheiden problematiikan tuntemus ja sovittelun ymmärtäminen.

Työnohjaus tapahtuu ryhmäohjauksena erikseen kussakin yksikössä. Työnohjaukseen varataan kussakin yksikössä aikaa neljä päivää.

Kokeilun tulevaisuus

Budjettineuvotteluissa on varauduttu siihen, että kokeilu vakinaistetaan ja laajenee maanlaajuiseksi.

Syksyllä kokeilusta laaditaan väliraportti.

Kokeiluyksiköiden tilanne

Kaikissa yksiköissä oli tullut lisää sovittelujuttuja.

Syksyn koulutus

Asiaan palataan tarkemmin seuraavassa kokouksessa.

Kokousaikataulu

Muutettiin seuraavan kokouksen aika . Se pidetään **31.8. klo 10 alkaen (ei siis 26.8.)**

Anna-Kaisa Aaltonen, pj.

PÖYTÄKIRJA OHJAUSRYHMÄN KOKOUKSESTA 5.5.2011

Läsnä olivat kaikki ohjausryhmän jäsenet.

1. Käytiin läpi kokeiluyksiköiden tilannetta vireille tulleiden sovitteluiden osalta.
2. OM on tehnyt hakemuksen työnohjauksesta valtiokonttorille, jossa hakemukseen on alusta vasti suhtauduttu myönteisesti. Jos työnohjaukseen saadaan rahaa, kyse ei ole oikeusministeriöltä tulevasta rahoituksesta, vaan raha tulee valtiokonttorista ns. KAIKU-rahoista.
3. OHOn tiedottaja Sinikka Koskela-Suo kertoi OM:n Follo-projektissa tekemästä tiedotus työstä.
4. Keskusteltiin projektin seurannasta.

Asiakkaiden palautetta varten laaditaan oma kaavake. Asianajajilta kerätään palautetta joko keskustelemalla heti istunnon jälkeen tai pyytämällä palaute sähköpostilla.
5. Keskusteltiin syksyllä pidettävästä koulutuksesta. Yksiköt pohtivat omissa palaverissaan aiheita ja ilmoittavat, onko koulutuksen osalta toiveita tai muutoin kommentoitavaa.
6. Follo-hankkeessa asiantuntijoina mukana_olevat psykologi ja sosiaalityöntekijä ovat ilmoittaneet halunsa tehdä perheterapiaopintojensa lopputyön Folloon liittyen. OM on antanut tähän hyväksynnän.
7. Espoon ja Helsingin käyttöön on saatu ruotsinkielinen asiantuntija-avustaja
8. Tulevat kokoukset
  - 8.6.
  - 26.8.
  - 22.9
  - 3.11.

Anna-Kaisa Aaltonen, pj.

PÖYTÄKIRJA OHJAUSRYHMÄN KOKOUKSESTA 3.5.2013

Läsnä: Maija Auvinen, Aulikki Riikonen, Kaisa Helevä-Vuoti, Päivi Mäntylä-Karppinen, Marjatta Karhuvaara ja Anna-Kaisa Aaltonen

1 § Keskusteltiin sovittelijan ja asiantuntija-avustajan toiminnan puolueettomuudesta.

Todettiin, että sovittelussa on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että osapuolet voivat kokea sovittelun puolueettomaksi. Se on toisinaan vaikeaa tasapainoilua lapsen edun valvomisen ja vanhempien kiihkeiden tunteiden välissä. Jos osapuolet ilmaisevat avoimesti tai työparille tulee tunne, että osapuolet tai toinen heistä kokee menettelyn puolueelliseksi, asia tulisi ottaa avoimesti puheeksi. Vanhemmalta tulisi kysyä, miksi hän kokee sovittelun puolueelliseksi. Samalla on hyvä varmistaa, haluaako vanhempi jatkaa sovittelua ja jos haluaa, kertoa, että siinä tapauksessa myös sovittelijoiden vaihtaminen on mahdollista.

Epäluottamuksen nostaminen avoimeen keskusteluun on erityisen tärkeää, jos näyttää siltä, että työparin toimintaa epäilee lakimiesavustaja. Epäselvyydet pitäisi selvittää mahdollisimman tarkkaan. Epäluuloja ei saisi jättää kytemään.

2 § Käsiteltiin loppuraportin sisältöä ja hyväksyttiin se korjausten jälkeen.

3 § Seuraava kokous pidetään 24.5. alkaen klo 11

Anna-Kaisa Aaltonen, pj.

PÖYTÄKIRJA ASiantuntija-AVUSTEISEN TUOMIOISTUINSOVITTELUKokeilun OHJAUSRYHMÄN KOKOUKSESTA 4.2.2011

Läsnä: Anna-Kaisa Aaltonen, pj, Marjo Naapi, Kaisa Helevä-Vuoti, Aulikki Riikonen, Päivi Mäntylä-Karppinen, Marjatta Karhuvaara, Maija Auvinen, Anne Hallavainio

1. Kokeilun seuranta

- OM tuottaa ATK-pohjaisen tietojenkeruujärjestelmän kokeiluyksiköille.
- seurantaa varten tehdään kyselylomake sovittelun osapuolille ja heidän asianajajilleen.
- Lisäksi seurantaa varten suoritetaan tarpeellinen määrä haastatteluja.
- Sovittelija ja asiantuntija-avustaja käyvät sovitteluistunnon jälkeen jälkipuintikeskustelun. Sitä varten laaditaan lomake.
- Sovittelijat ja avustajat pitävät paikkakuntakohtaisia yhteispalavereita, joissa arvioidaan saatuja kokemuksia ja suunnitellaan tulevaa.
- yhteisissä koulutustilaisuuksissa vaihdetaan kokemuksia ja arvioidaan kokeilun toteutusta.

2. Kokeiluyksiköiden tilanne

Espoo

- sovitteluja on aloitettu kaksi.
- Espoossa on pidetty asianajajien ja KO:n yhteinen tilaisuus, jossa aiheena sovittelukokeilu.

Oulu

- 15 vireillä olevaa sovittelua. Sovittelijat pyrkivät järjestämään sovitteluistunnon kuukauden sisällä. Maanantait ja perjantait on varattu sovittelulle.

Pohjois-Karjala

- kolme sovittelua vireillä. Maanantait on sovittu sovittelupäiviksi. Tiedotustilaisuus on tulossa. Se järjestetään tilanpuutteen vuoksi erikseen asianajajille ja erikseen sosiaalitoimelle ja muille tahoille.

Helsinki

- 15 sovittelua vireillä. Infotilaisuus oli Espoon ja Hgin yhteinen. Istuntojen aikatauluttaminen ollut haastavaa pääasiassa asianajajien kiireiden vuoksi.

3. Tulevan koulutuksen sisältö ja ajankohta

Sovittiin kolmen päivän koulutuksesta.

Koulutuksen ajankohdaksi kaavailtiin ensisijaisesti viikkoa 40 (keskiviikosta perjantaihin 5.-7.10) ja toissijaisesti viikkoa 41.

4. Ohjausryhmän tulevien tapaamisten aikataulu:

- 5.5. klo 12
- 8.6. klo 12
- 26.8. klo 12

Anna-Kaisa Aaltonen, pj.